

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Г. І. Туровська

НАГЛЯДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ В ОХОРОНІ ПРАЦІ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

www.nuwm.edu.ua

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Г. І. Туровська

**НАГЛЯДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ В
ОХОРОНІ ПРАЦІ**

Електронний навчальний посібник

Рівне – 2025

УДК 342.9:331.45(075)
Т88

Рецензенти:

Гриб В. В., провідний інспектор відділу пожежної безпеки управління запобігання надзвичайним ситуаціями ГУ ДСНС України у Рівненській області, підполковник служби цивільного захисту;

Кухнюк О. М., к.т.н., доцент, завідувач кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності Національного університету водного господарства та природокористування, м. Рівне.

*Рекомендовано Вченою радою Національного університету
водного господарства та природокористування
Протокол № 12 від 20 грудня 2024 р.*

Туровська Г. І.

Т88 Наглядова діяльність в охороні праці : електронний навч. посіб. [Електронне видання]. – Рівне : НУВГП, 2025. – 118 с.

ISBN 978-966-327-625-0

Електронний навчальний посібник містить цифрові об'єкти різних форматів та забезпечений розгалуженою системою зв'язків з метою надання можливості здобувачам набути сучасні знання з питань нагляду та контролю, проведення аудиту з охорони праці, ознайомитись з історією наглядової діяльності, його правовою основою, а також актуальними питаннями нагляду та контролю у період воєнного стану.

Навчальний посібник розроблений для здобувачів першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Охорона праці» спеціальності 263 «Цивільна безпека», а також може використовуватися здобувачами інших спеціальностей НУВГП та викладачами.

УДК 342.9:331.45(075)

ISBN 978-966-327-625-0

© Г. І. Туровська, 2025
© Національний університет
водного господарства та
природокористування, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	6
ТЕМА 1. Діяльність центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці	8
1.1. Історія державного нагляду за охороною праці.....	8
1.2. Організація державного нагляду за охороною праці	10
1.3. Структура державного нагляду за охороною праці	12
1.4. Планові та позапланові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю).....	14
1.5. Державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства про працю у період дії воєнного стану	19
1.6. Основні напрямки діяльності органу державного нагляду за охороною праці.....	22
1.7. Перевірка діяльності органів державного нагляду за охороною праці.....	26
1.8. Науково-технічна підтримка державного нагляду за охороною праці.....	28
Питання для самоконтролю	29
Основні терміни та поняття теми	29
ТЕМА 2. Діяльність центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я	30
2.1. Організація і структура центрального органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.....	30
2.2. Напрямки діяльності держсанепідемнагляду за дотриманням санітарного законодавства	33
2.3. Нормотворча діяльність центрального органу виконавчої влади в галузі охорони здоров'я	35
Питання для самоконтролю	37
Основні терміни та поняття теми	37

ТЕМА 3. Діяльність центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії.....	38
3.1. Історія становлення державного нагляду	38
3.2. Організація і структура державного нагляду	39
3.3. Принципи, форми і процедури державного нагляду за додержанням вимог ядерної та радіаційної безпеки	43
3.4. Оформлення результатів державного нагляду	47
Питання для самоконтролю	49
Основні терміни та поняття теми	49
ТЕМА 4. Діяльність центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.....	50
4.1. Історія становлення державного нагляду (контролю)	50
4.2. Організація і структура державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки	51
4.3. Способи здійснення державного нагляду (контролю)	55
4.4. Оформлення результатів здійснення планового (позапланового) заходу.....	60
4.5. Державний нагляд (контроль) в умовах воєнного стану.....	63
4.6. Облік пожеж та їх наслідків.....	64
Питання для самоконтролю	65
Основні терміни та поняття теми	65
ТЕМА 5. Форми, завдання і правове регулювання аудиту з промислової безпеки та охорони праці	66
5.1. Наглядова діяльність і аудит.....	66
5.2. Поняття аудиту, нормативно-правові основи	67
5.3. Аудит на відповідність міжнародним стандартам.....	74
5.4. Види аудиту та його правове регулювання	77
Питання для самоконтролю	81
Основні терміни та поняття теми	81

ТЕМА 6. Порядок проведення та моніторинг виконання аудиту з промислової безпеки та охорони праці	82
6.1. Підстави для проведення аудиту та порядок його проведення.....	82
6.2. Моніторинг програми аудиту	88
6.3. Критерії якості аудиту.....	89
Питання для самоконтролю	90
Основні поняття та терміни теми	90
ТЕМА 7. Громадський контроль за охороною праці.....	91
7.1. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці.....	91
7.2. Професійні спілки та їх об'єднання	91
7.3. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці	94
7.4. Комісія з питань охорони праці.....	96
7.5. Громадські інспектори з охорони праці.....	98
Питання для самоконтролю	100
Основні поняття та терміни теми	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	101
ДОДАТКИ	104

ВСТУП

Сучасний рівень життя, глобалізація знань, розвиток інформаційних технологій створюють передумови для появи нових підходів до навчального процесу та нових форм подання інформації.

Актуальним та ефективним навчальним ресурсом для самостійної роботи здобувачів освіти за спеціальністю «Цивільна безпека», аналізу сучасної інформації, актуальної у часі, є електронний навчальний посібник з навчальної дисципліни «Наглядова діяльність в охороні праці». Залучення до навчального процесу інноваційних методик надає можливість сформувати у здобувачів освіти (майбутніх фахівців з охорони праці) необхідного рівня знань та умінь з правових і організаційних питань державного нагляду (контролю) в галузі охорони праці.

Електронний навчальний посібник «Наглядова діяльність в охороні праці» є електронним навчальним виданням, в якому виклад навчального матеріалу є систематизованим і відповідає освітньо-професійній програмі, містить різні цифрові об'єкти різних форматів та забезпечує інтерактивну взаємодію, що відповідає ст. 1 Закону України «Про освіту». Цей навчальний посібник надає можливість з легкістю знайти відповідний документ, опрацювати його, краще сприйняти інформацію подану на графічних схемах та у формі алгоритмів та відповідно засвоїти навчальний матеріал. У такий спосіб подачі матеріалу навчального посібника полегшує його розуміння.

Текст електронного посібника представлений в електронній формі та забезпечений розгалуженою системою зв'язків. Це дозволяє миттєво переходити від одного фрагмента до іншого.

У навчальному посібнику застосовані гіпертекстові посилання на нормативні документи, констатовані факти аналізу питань наглядової діяльності фахівцями в галузі охорони праці, питання для самоконтролю, основні терміни та визначення, що є дуже важливим і повчальним. Це допомагає більш системно та глибше зрозуміти важливість питань кожної теми та наглядової діяльності (контролю) в цілому.

ТЕМА 1. ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО ОРГАНУ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО РЕАЛІЗУЄ ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ

1.1. Історія державного нагляду за охороною праці

Як відомо, державний нагляд за охороною праці – це метод забезпечення дотримання законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці.

Державне управління охороною праці у ринкових умовах полягає в тому, що «держава розробляє законодавство в галузі охорони праці та створює систему наглядових органів, до завдань яких входить забезпечення застосування прийнятих нормативно-правових актів, інфраструктуру виробничо-технічного, інформаційного, наукового та фінансового забезпечення діяльності в галузі охорони праці» [8].

Важливим також є розуміння охорони праці в історико-правовому розумінні. Це, як зазначають науковці [22], є нормативно-правовим інститутом, який має тривалу і особливу історію становлення та включає в себе різні норми, що містяться в актах законодавства. Щодо адміністративно-правового регулювання охорони праці, його історичним початком є наглядова діяльність.

Початком наглядової діяльності можна вважати Указ про створення Берг-колегії (гірничої колегії), виданий в 1719 році. Орган спеціального нагляду за безпекою робіт у гірничій промисловості («гірничі поліція») було створено у 1861 році, який неодноразово трансформувався, аж доки не набув статусу сучасної Державної служби з питань праці [7].

Історія становлення державного нагляду за охороною праці представлена на рис. 1.

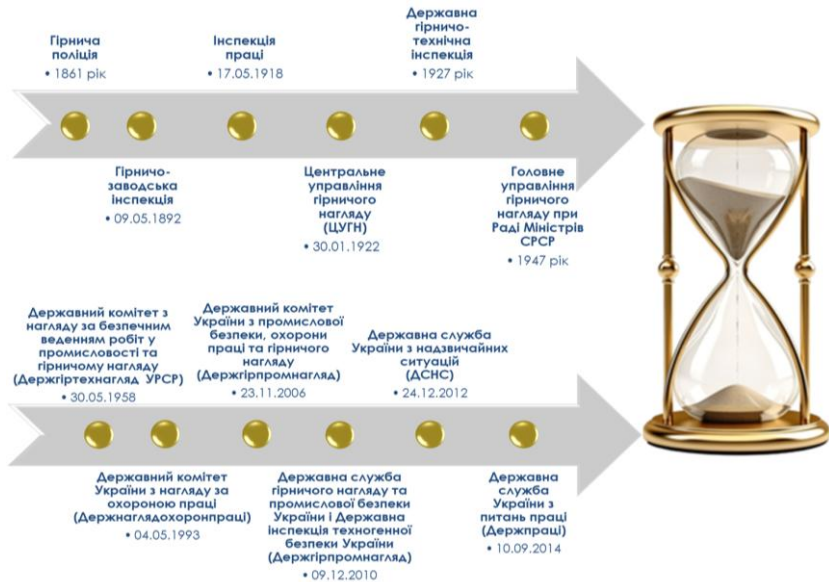

Рис. 1. Історія становлення державного нагляду за охороною праці

Історію розвитку служби нагляду висвітлено в нормативно-правових актах, які «не тільки встановлюють вимоги до забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці, але й вводять або відміняють, або об'єднують наглядові органи, що обумовлюється потребами держави» [7].

1.2. Організація державного нагляду за охороною праці

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» була утворена Державна служба України з питань праці (Держпраці), яка у своїй діяльності, згідно з «Положенням про Державну службу України з питань праці», керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України. Відповідно до п. 1 цього Положення:

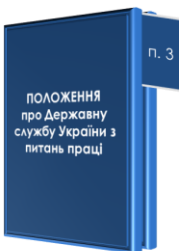

Державна служба України з питань праці (Держпраці) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Першого віцепрем'єр-міністра України – Міністра економіки.

Держпраці реалізує державну політику у сферах:

- промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці;
- здійснення державного гірничого нагляду;
- з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятості населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, на випадок безробіття – в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб.

Основні завдання Держпраці визначені п. 3 цього Положення:

Основними завданнями Держпраці є:

- 1) реалізація державної політики у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятості населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб;
- 2) здійснення комплексного управління охороною праці та промисловою безпекою на державному рівні;
- 3) здійснення державного регулювання і контролю щодо охорони праці та промислової безпеки у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки;
- 4) організація та здійснення державного нагляду (контролю) у сфері функціонування ринку природного газу в частині підтримання належного технічного стану систем, вузлів і приладів обліку природного газу на об'єктах його видобутку та забезпечення безпечної і надійної експлуатації об'єктів Єдиної газотранспортної системи.

Поняття державного нагляду (контролю) надано в [Законі України «Про основні засади державного нагляду \(контролю\) у сфері господарської діяльності»](#), який визначає правові та організаційні засади здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Основні принципи державного нагляду (контролю) визначені у ст. 3 зазначеного вище Закону України, зокрема:

- пріоритетність безпеки у питаннях життя і здоров'я людини, функціонування і розвитку суспільства, середовища проживання і життєдіяльності перед будь-якими іншими інтересами і цілями у сфері господарської діяльності
- підконтрольність і підзвітність органу державного нагляду відповідним органам державної влади
- рівність прав і законних інтересів усіх суб'єктів господарювання
- об'єктивність та неупередженість здійснення державного нагляду
- відкритість, прозорість, плановість й системність державного нагляду
- невтручання органу державного нагляду у статутну діяльність суб'єкта господарювання, якщо вона здійснюється в межах закону тощо

Вказані принципи не зводяться до загальних декларацій, вони лежать в основі функцій державного нагляду (контролю) і обумовлені сутністю поняття

правової держави і повною мірою відносяться до діяльності уповноважених органів державного нагляду в галузі охорони праці.

1.3. Структура державного нагляду за охороною праці

Відповідно до п. 7 [Положення](#) Держпраці здійснює свої повноваження безпосередньо та через територіальні органи, на які може покладати виконання завдань за міжрегіональним принципом.

Держпраці очолює Голова, який за посадою є Головним державним інспектором України з питань праці. Повноваження зазначено у п. 11 цього Положення.

Консультативно-дорадчим органом у Держпраці є колегія, яка створена для узгодженого вирішення питань, що належать до компетентності Держпраці, колективного та вільного обговорення найважливіших напрямів її діяльності. Окрім колегії для розгляду рекомендацій наукового характеру та проведення консультацій з фахових питань діяльності у Держпраці можуть утворюватися інші допоміжні органи (п. 12 Положення). Усі рішення щодо вказаних органів приймає Голова Держпраці.

Основними робочими органами Держпраці є територіальні органи Держпраці, утворені шляхом злиття територіальних органів Держгірпромнагляду і Держпраці України відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 р. № 100. Вони є правонаступниками прав та обов'язків територіальних органів, що реорганізувалися. Усього в Україні було створено 24 територіальних органів Держпраці. Перелік територіальних органів представлений в табл. 1.1 [7].

12 січня 2022 р. Кабінет Міністрів України (КМУ) ухвалив рішення про реформу регіональної структури

Держпраці шляхом утворення міжрегіональних управлінь, юрисдикція яких буде поширюватись на територію кількох областей ([постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 14](#)). Цією постановою передбачається ліквідація 22 обласних територіальних управлінь (див. додаток 1) і утворення нових міжрегіональних територіальних органів (див. додаток 2):

	Західне міжрегіональне управління Держпраці (Волинська, Рівненська, Львівська, Закарпатська області)
	Південно-Західне міжрегіональне управління Держпраці (Тернопільська, Івано-Франківська, Чернівецька області)
	Центрально-Західне міжрегіональне управління Держпраці (Житомирська, Хмельницька, Вінницька області)
	Центральне міжрегіональне управління Держпраці (Чернігівська, Київська, Черкаська області, м. Київ)
	Північно-Східне міжрегіональне управління Держпраці (Сумська, Полтавська, Харківська області)
	Південно-Східне міжрегіональне управління Держпраці (Кіровоградська, Дніпропетровська, Запорізька області)
	Південне міжрегіональне управління Держпраці (Одеська, Миколаївська, Херсонська області)

Після усунення організаційних перепон, які виникли внаслідок війни, Держпраці завершила реформування територіальних органів. Наразі нові міжрегіональні територіальні органи Держпраці розпочали здійснення своїх повноважень та функцій.

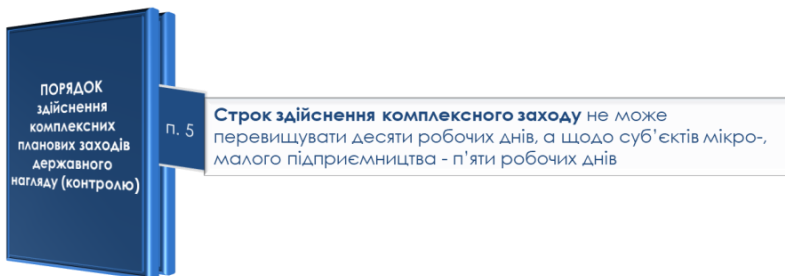
1.4. Планові та позапланові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю)

До заходів державного нагляду (контролю) належать: планові та позапланові заходи, які здійснюються у формі перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та в інших формах, визначених [Законом України «Про основні засади державного нагляду \(контролю\) у сфері господарської діяльності»](#).

Планові заходи, згідно зі ст. 5 вказаного Закону, здійснюються відповідно до річних планів, які затверджує орган державного нагляду (контролю), та мають певні особливості щодо проведення:

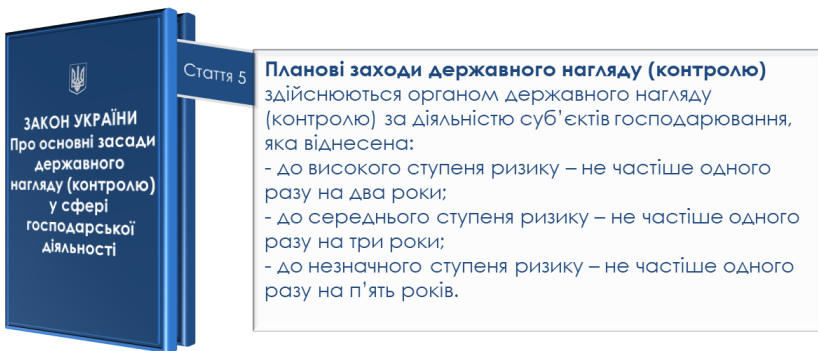

Процедура здійснення комплексних планових заходів державного нагляду (контролю) визначається відповідно до [Порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

Правила оформлення річних і комплексного планів здійснення заходів державного нагляду (контролю), унесення змін до них та звіту щодо їх виконання подані у [Вимогах](#).

Періодичність проведення планових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю) визначається органом державного нагляду (контролю) залежно від ступеня ризику (стаття 5, п. 2 [Закону](#)):

Перелік питань для здійснення планових заходів орган державного нагляду (контролю) визначає залежно від ступеня ризику та цілей заходу з наступним їх затвердженням наказом і зазначенням у направленні на перевірку.

Планові заходи органи державного нагляду (контролю) здійснюють за умови письмового повідомлення про проведення заходу суб'єкта господарювання не пізніш як за 10 днів до дня здійснення цього заходу. У разі неотримання такого повідомлення суб'єкт господарювання посадову особу органу державного нагляду (контролю) має право не допускати до здійснення планового заходу.

Строк здійснення планового заходу не може перевищувати десяти робочих днів, а щодо суб'єктів мікро-, малого підприємництва – п'яти робочих днів. **Сумарна тривалість усіх планових заходів**, що здійснюються органами державного нагляду (контролю) протягом календарного року щодо суб'єкта господарювання (комплексного планового заходу), не може перевищувати тридцяти робочих днів, а щодо суб'єктів мікро-, малого підприємництва – п'ятнадцяти робочих днів.

Слід зауважити, що постановою КМУ від 26 квітня 2017 р. № 295 було запроваджено нові форми контролю інспекторами праці: інспекційні відвідування та невізні інспектування. Підстави для інспектування визначалися п. 5 [Порядку](#).

Держпраці ініціювала контрольний захід за зверненням громадян, трудові права якого порушено. Утім, перелік обставин, за яких проводять інспектування, було розширено. ДФС, Держстат, Пенсійний фонд щомісяця повинні були аналізувати інформацію з державних реєстрів та повідомляти Держпраці про ймовірні порушення. До «зони ризику і контролю» потрапляли роботодавці, які використовували працю фізичних осіб на умовах цивільно-правових договорів, переукладали їх упродовж року. Якщо на підприємстві понад 30% осіб працювали за договорами цивільно-правового характеру, слід було чекати на інспектування. Завдання інспектора – це з'ясувати чи не наявні приховані трудові відносини.

За загальним правилом, інспектор праці повідомляв роботодавця про інспекційне відвідування (п. 8 Порядку). На підставі повідомлення суб'єкта відвідування про початок проведення інспекційного відвідування розпочиналася перевірка. Предмет інспекційного

відвідування – те, що будуть перевіряти. Але був виняток, коли йдеться про ймовірну нелегальну працю, інспектору можна було не інформувати роботодавця про відвідування, якщо він вважав, що таке повідомлення може завдати шкоди інспекційному відвідуванню. Штраф за не допуск інспектора до інспекційного відвідування – 3 МЗП.

За рішенням керівника органу контролю або його заступника, погодженим з об'єктом відвідування, інспектори праці за наявності підстав, визначених підпунктами 1, 4-7 пункту 5 вказаного Порядку, могли проводити невізні інспектування у приміщенні відповідного органу контролю на підставі документів та пояснень, наданих об'єктом відвідування (п. 15 Порядку). Тобто, якщо не йдеться про порушення правил оформлення трудових відносин (пп. 2, 5 Порядку), інспектор може запросити документи та пояснення з питань, що є підставою для контрольного заходу, без відвідування роботодавця.

Важливим є аудит трудових відносин від інспекторів праці. Інспектор праці контролює, як роботодавець дотримує закону в трудових відносинах. Але його пріоритет – запобігти порушенням через профілактичну роботу та консультації роботодавців. За зверненням роботодавця інспектори праці можуть проаналізувати, як на підприємстві дотримуються законодавства про працю, рекомендувати, як усунути недоліки (п. 31 Порядку). Інспектор праці може прийти не лише з інспекційним відвідуванням, але й для роз'яснювальної роботи. Він інформуватиме роботодавця та працівників про найбільш ефективні способи дотримання законодавства про працю, моніторингу стану його дотримання, у тому числі щодо оформлення трудових відносин. Рішення про такі відвідини підлягають також повідомній реєстрації

Держпраці (п. 5 Порядку), але приймає його інспектор праці самостійно.

Тривалість інспекційного відвідування, невиїзного інспектування повинна не перевищувати 10 робочих днів, для суб'єктів мікро-, малого підприємництва – 2 робочих днів.

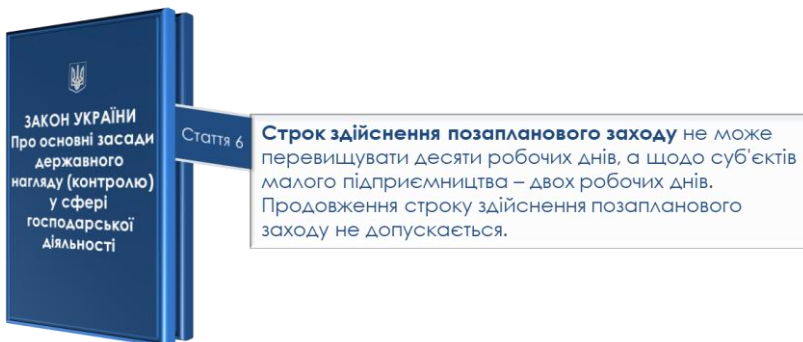
14 травня 2019 р. Шостим апеляційним адміністративним судом визнано нечинною постанову КМУ від 26.04.2017 р. № 295. Відповідно місцеві інспекції з праці та інспекційні відвідування стали незаконними. Перевірки можуть бути виключно планові або позапланові та здійснені виключно державним органом з питань праці відповідно до [Закону України](#). 14 вересня 2021 р. судом визначено нечинну постанову КМУ від 21.08.2019 р. № 823, яка регулювала порядок проведення інспекційних відвідувань із питань виявлення неоформлених трудових відносин. Відповідне рішення було сприйняте Шостим апеляційним адміністративним судом у справі № 640/17424/19.

31 грудня 2019 року вступила в дію постанова № 1132 Кабінету Міністрів України, якою затверджено було новий [Порядок](#), основною формою контролю, відповідно до якого, є лише інспекційні відвідування, які за своєю суттю є позаплановими заходами. Дієвість Порядку та його вплив на бізнес залежали від практики застосування Порядку органами Держпраці та відповідної судової практики.

Держпраці поновила інспекційні відвідування і вже перші заходи державного контролю дали змогу зафіксувати чимало порушень. У Федерації профспілок відмітили, що державний нагляд (контроль) з боку Держпраці повертається і вказали підстави для перевірки.

Позапланові заходи державного нагляду (контролю) здійснюються у порядку, встановленому [Законом України](#)

«Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», з урахуванням особливостей, визначених Законом.

Під час проведення позапланового заходу з'ясовуються лише ті питання, необхідність перевірки яких стала підставою для здійснення цього заходу, з обов'язковим зазначенням цих питань у посвідченні (направленні) на проведення заходу державного нагляду (контролю).

1.5. Державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства про працю у період дії воєнного стану

Повномасштабне вторгнення в Україну зумовило прийняття Урядом рішення «про припинення на період воєнного стану перевірок бізнесу, зокрема з питань законодавства про працю та про охорону праці. За цей час бізнес мав адаптуватися до роботи в умовах війни» [15]. Тому на початку війни в нашій країні станом на 09.02.2022 порядку щодо проведення інспекційних відвідувань, позапланових перевірок не було. На період воєнного стану постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 були припинені як планові, так і позапланові

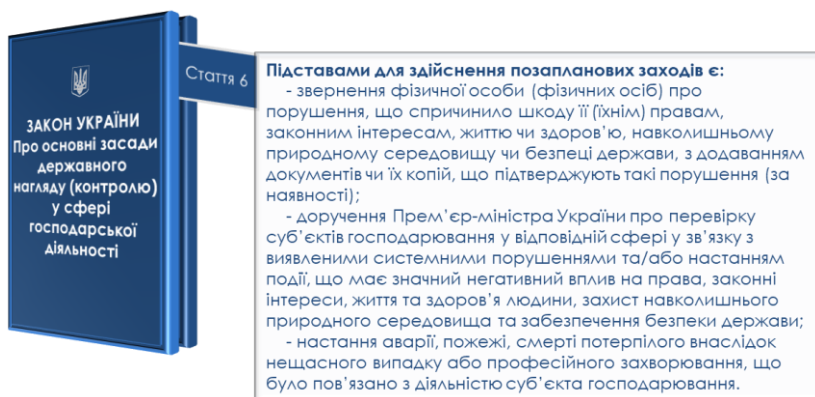
перевірки. Проте п. 2 цієї постанови було дозволено протягом періоду воєнного стану здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю):

Інспектори праці упродовж всього періоду воєнного стану задля гарантування трудових прав працівників проводили інформаційні відвідування роботодавців з надання консультаційної підтримки. Але, на жаль, не всі роботодавці дослухалися до порад інспекторів праці. Як свідчать офіційні дані [15], більше 27 тисяч громадян звернулося до Держпраці стосовно різних порушень, зокрема щодо: не виплати заробітної плати, не оформлення трудових відносин, призупинення дії трудових договорів або незаконне звільнення з роботи, — що потребувало вжиття ефективних заходів для усунення цих проблем.

Оскільки в умовах війни важливо як ніколи створювати належні умови праці та забезпечувати реалізацію прав та інтересів працівників, у червні 2023 р. Мінекономіки у встановленому порядку відповідним наказом дозволило Держпраці на період воєнного стану проводити позапланові перевірки у сфері охорони праці, гігієни праці, а також питань нагляду та контролю за

додержанням законодавства про працю з підстав, визначених абз. 5, 8, 9 статті 6 [Закону](#):

Слід зазначити, що відповідно до доручення Прем'єр-міністра України Держпраці зобов'язана забезпечити позапланові перевірки за додержанням законодавства про працю в частині дотримання строків та першочерговості виплати заробітної плати на підприємствах, в установах, організаціях та у ФОП щодо яких наявна інформація про порушення строків виплати заробітної плати більш як за один місяць.

У період війни інспектуванню підлягають лише:

оформлення трудових відносин

законність припинення трудових договорів

дотримання вимог Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

Державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства про працю у період дії воєнного стану здійснюється відповідно до ст. 16 [Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин»](#).

Слід зауважити, що у період дії воєнного стану у разі виконання [приписів](#) в повному обсязі та у встановлений строк про усунення порушень, які були виявлені під час здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю), штрафи, передбачені ст. 265 Кодексу законів про працю України, не застосовуються. Тобто, як зазначається на офіційному сайті Держпраці, у разі виявлення порушень інспектор праці вручить роботодавцеві припис про їх усунення і встановить для цього строк. Якщо ж роботодавець проігнорує законні вимоги про усунення порушень, інспектор буде змушений вжити заходів щодо притягнення такого роботодавця до відповідальності за відмову від виконання вимог законодавства.

1.6. Основні напрямки діяльності органу державного нагляду за охороною праці

Відповідно до [Положення](#) (пп. 3, 4) Держпраці здійснює свою діяльність за різними напрямками, основні з цих напрямків діяльності органу державного нагляду за охороною праці зазначені нижче:

На окремих напрямках слід зупинитися більш детально, так як вони мають наразі значні відмінності, зазначені в літературі [7].

Розслідування нещасних випадків на виробництві. Зважаючи на відповідний досвід, набутий за час подій на сході нашої країни у 2014–2015 роках, постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. № 337 було внесено необхідні зміни та викладено [«Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві»](#) у новій редакції.

Держпраці продовжує забезпечувати проведення розслідування нещасних випадків в умовах воєнного стану. Незважаючи на труднощі, пов'язані із запровадженням режиму воєнного стану та веденням бойових дій на території України, Державною службою України з питань праці здійснюються всі необхідні заходи для організації та проведення розслідувань нещасних

випадків на виробництві з метою забезпечення конституційних прав потерпілих та членів їх сімей на соціальний захист, передбачений законодавством України. Враховуючи воєнний стан та реальну небезпеку, Держпраці рекомендує ухвалювати рішення щодо утворення комісії (спеціальної комісії) та проведення розслідування в кожному конкретно взятому нещасному випадку, виходячи з міркувань безпеки для членів комісії (спеціальної комісії) та самої можливості проведення розслідування.

Беручи до уваги те, що в умовах воєнного стану значна кількість нещасних випадків на виробництві стається з працівниками в результаті поранень, отриманих внаслідок ведення активних бойових дій, Держпраці вживаються заходи щодо методичного супроводження проведення розслідування таких нещасних випадків, в зв'язку з чим підготовлено відповідні роз'яснення щодо практичного застосування вимог [Порядку](#) в умовах воєнного стану. Наразі, як зазначено на офіційному вебсайті, триває робота щодо організації та проведення спеціального розслідування інших подібних нещасних випадків.

Постановою КМУ від 20 січня 2023 р. № 59 було внесено зміни до [Порядку](#), які спрямовані на спрощення, врегулювання та удосконалення [«Процедури розслідування нещасних випадків у період дії правового режиму воєнного \(надзвичайного\) стану в Україні або окремих її місцевостях»](#). Якщо загроза життю та здоров'ю членам комісії (спеціальної комісії) виникає під час проведення розслідування, що вже розпочалося, воно може бути зупинене наказом роботодавця, Держпраці чи її територіального органу, та продовжене після припинення воєнних дій або режиму надзвичайного стану [25], тобто до створення безпечних і належних умов для його

завершення. Таким чином, спрощений механізм розслідування нещасних випадків на виробництві дасть можливість швидко проводити розслідування та створить відповідні умови для своєчасного та належного соціального захисту потерпілих [21].

Ідентифікація та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки. З 1 жовтня 2002 року координацію роботи центральних органів виконавчої влади, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки (ОПН) було покладено на Державну службу з питань праці, а з 13 вересня 2022 року здійснення ідентифікації безпеки ОПН – на Державну службу України з надзвичайних ситуацій (ДСНС).

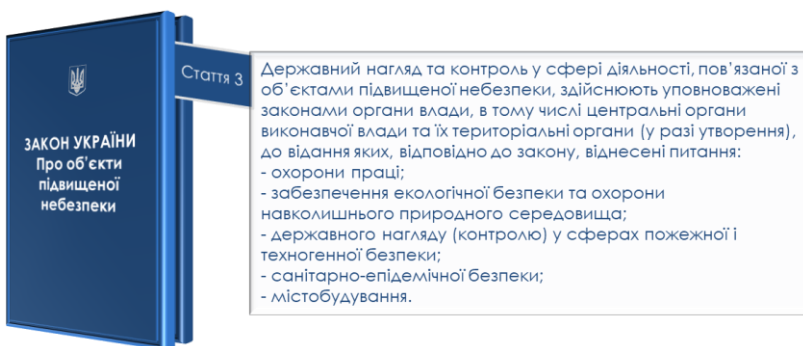
Постановою КМУ від 13 вересня 2022 р. № 1030 затверджено [«Порядок ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки та ведення їх обліку»](#).

Ідентифікація ОПН вважається завершеною після письмового повідомлення ДСНС або її територіальним органом суб'єкту господарювання про віднесення такого об'єкта до ОПН відповідного класу або підтвердження того, що об'єкт не віднесено до ОПН.

Суб'єкт господарювання відповідно до [Порядку](#) протягом року після проведення ідентифікації і реєстрації ОПН організовував розроблення і складання декларації безпеки ОПН, яка подавалася до органу Держпраці за відповідною формою разом з позитивним висновком експертизи. Декларація безпеки переглядалася суб'єктом господарювання один раз на п'ять років.

Із введенням нового [Порядку](#) для діючих ОПН суб'єкти господарювання, які їх експлуатують, протягом року після введення в дію цього Порядку повинні провести нову їх ідентифікацію.

Відповідно до Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки»:

Державний нагляд (контроль) у сфері діяльності, пов'язаної з ОПН здійснюється шляхом проведення перевірок – планових і позапланових – відповідно до Закону України з урахуванням особливостей, визначених Законом.

Відповідно до ст. 3 Закону України планові заходи державного нагляду (контролю) у сфері діяльності, пов'язаної з ОПН 1 класу, здійснюються не менше одного разу на рік, а у сфері діяльності, пов'язаної з ОПН 2 і 3 класів – не менше одного разу на два роки.

1.7. Перевірка діяльності органів державного нагляду за охороною праці

Важливим питанням є перевірки діяльності органів державного нагляду за охороною праці, які можуть бути плановими та позаплановими.

Основні завдання перевірки:

організація та проведення перевірок діяльності територіальних органів та окремих інспекторів відповідно до вимог Положення та Методики перевірки

забезпечення єдиних вимог з організації, методики, порядку проведення перевірок діяльності територіальних органів та окремих інспекторів щодо здійснення ними своїх обов'язків

внесення за наслідками перевірки пропозицій щодо оцінки діяльності територіальних органів та окремих інспекторів

участь у підготовці матеріалів для розгляду колегією Держпраці питань стосовно діяльності територіальних органів та окремих інспекторів щодо здійснення ними своїх обов'язків

узагальнення наслідків перевірки діяльності територіальних органів та окремих інспекторів за певний проміжок часу та внесення пропозицій щодо її покращання

Необхідно розуміти і питання, що розглядаються та вивчаються під час перевірок:

● Стан планування роботи з наглядової діяльності. Ведення діловодства

● Робота, що проводиться з укомплектування та навчання штату кадрів

● Методи керівництва і управління роботою

● Контроль за реалізацією на підконтрольних підприємствах заходів щодо поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища

- Організація перевірки на підконтрольних підприємствах, установах та організаціях стану роботи з питань охорони праці
- Контроль за реалізацією на підконтрольних підприємствах заходів щодо поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, які передбачені спеціальними програмами, колективними договорами тощо
- Контроль за функціонуванням системи навчання працівників і перевірки їх знань з питань охорони праці
- Контроль за проведенням медоглядів працівників
- Контроль за роботою служб охорони праці підконтрольних підприємств та організацій, надання практичної допомоги цим службам
- Контроль за впровадженням наукових розробок, нової техніки та передової технології, направлених на покращання умов та безпеки праці

● Наявність і порядок проведення аналізу стану охорони праці, виробничого травматизму та аварійності на підконтрольних підприємствах

● Повнота й своєчасність використання у наглядовій роботі прав, що надані державним інспекторам з питань праці системи Держпраці

- Стан роботи і вимоги до керівників (власників) підприємств щодо удосконалення системи управління охороною праці
- Вжиття заходів з усунення недоліків у здійсненні нагляду на підконтрольних підприємствах, що були виявлені під час попередньої перевірки
- Контроль за сплатою штрафів працівниками, реалізацією подань щодо притягнення до відповідальності посадових осіб за порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці
- Дотримання встановленого порядку заборони робіт та їх відновлення

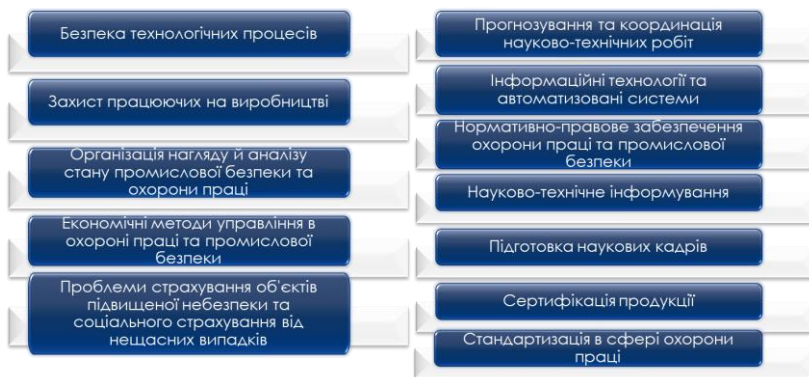
● Оформлення результатів перевірки

1.8. Науково-технічна підтримка державного нагляду за охороною праці

Головною організацією з науково-технічної підтримки державного нагляду за промисловою безпекою та охороною праці є Національний науково-дослідний інститут охорони праці, який було створено наказом Держнаглядохоронпраці України від 23.03.1994 р. № 22 згідно з постановою КМУ від 04.03.1994 р. № 151 та перейменовано на Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці на підставі наказу Держгірпромнагляду України від 20.12.2006 р. № 17 [26].

Діяльність Інституту спрямована на наукову підтримку Державної служби України з питань праці щодо забезпечення промислової безпеки та охорони праці, збереження життя, здоров'я та працездатності людини у процесі трудової діяльності.

Основні напрямки діяльності Інституту [7]:

Працюючі підприємства, що забезпечують науково-технічну підтримку державного нагляду у сфері охорони праці, гігієни праці, промислової безпеки та дотримання

законодавства про працю, проведення експертної оцінки стану безпеки промислового виробництва, технологій та об'єктів підвищеної небезпеки, а також мають підтверджену компетенцію для інспекційної діяльності у сфері охорони праці є експертно-технічні центри (ЕТЦ) Державної служби України з питань праці.

Основними завданнями ЕТЦ є проведення робіт та надання відповідних послуг:

	проведення діагностики устаткування
	експертиза проєктів виробничих об'єктів, розробок нових технологій, засобів виробництва, колективного та індивідуального захисту працюючих на відповідність нормативним актам про охорону праці
	технічна експертиза нових об'єктів виробничого призначення та тих, що реконструюються, зразків нових машин і механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, нових технологій і шкідливих речовин на їх відповідність нормативним актам про охорону праці
	технічна експертиза технологій, машин, механізмів, устаткування, транспортних засобів, що закуповуються за кордоном, на їх відповідність діючим в Україні нормативним актам про охорону праці
	проведення державного технічного огляду і реєстрація великотоннажних автомобілів та інших технологічних транспортних засобів, що не підлягають експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування
	проведення сертифікації виробів, приладів, устаткування, робіт та послуг з питань безпеки праці разом з органами Держстандарту
	організація та проведення навчання і перевірки знань працівників з питань охорони праці
	аутсорсинг охорони праці

Політика ЕТЦ в сфері професійної безпеки та здоров'я спрямована на створення, реалізацію і вдосконалення системи безпеки праці в структурних підрозділах підприємства та на кожному робочому місці, проведенні заходів, що зменшують ризики виникнення аварійних ситуацій і мінімізують дію шкідливих і небезпечних виробничих факторів на персонал.

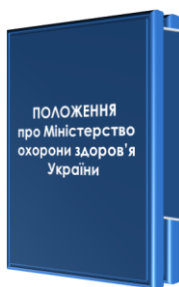
[Питання для самоконтролю](#)

[Основні терміни та поняття теми](#)

ТЕМА 2. ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО ОРГАНУ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО РЕАЛІЗУЄ ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

2.1. Організація і структура центрального органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я

Відповідно до [Положення](#) Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

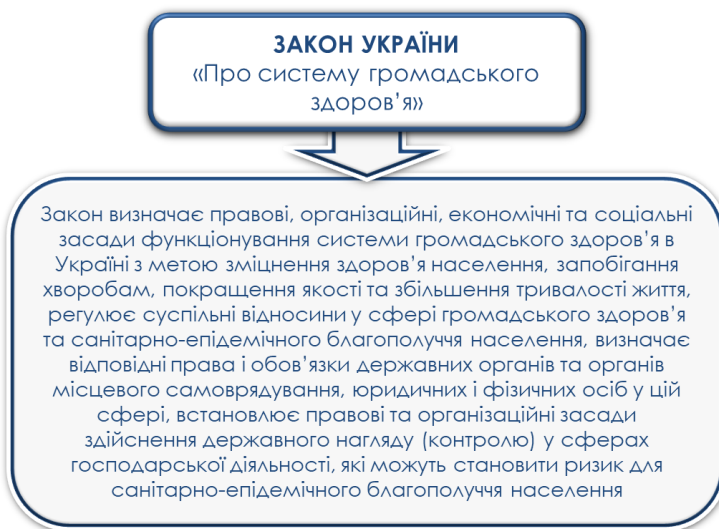
Міністерство охорони здоров'я (МОЗ) є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, протидії різним соціально небезпечним захворюванням; епідеміологічного нагляду (спостереження); створення, виробництва, контролю якості та реалізації лікарських засобів і виробів медичного призначення; санітарного та епідемічного благополуччя населення

Основні завдання МОЗ визначено п. 3 цього Положення. Відповідно до покладених завдань МОЗ:

- забезпечує додержання закладами охорони здоров'я, підприємствами, установами та організаціями права громадян на охорону здоров'я та прав пацієнта
- здійснює контроль і нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я
- погоджує проекти законів, інших актів законодавства, готує висновки і пропозиції до проектів законів, інших актів законодавства
- визначає перспективи та пріоритетні напрями розвитку сфер охорони здоров'я, у яких МОЗ формує та реалізує державну політику
- здійснює міжнародне співробітництво, забезпечує виконання зобов'язань, взятих за міжнародними договорами України з питань, що належать до компетенції МОЗ

Слід зазначити, що діяльність центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері

санітарного та епідемічного благополуччя населення, здійснювалася на підставі Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», який від 1 жовтня 2023 р. втратив чинність. Втрата чинності цього Закону була на підставі прийняття нового Закону України [«Про систему громадського здоров'я»](#).

Згідно з [Указом Президента України](#) від 06.04.2011 р. № 400/2011 було затверджено Положення про Державну санітарно-епідеміологічну службу України (Держсамепідслужба), яка «входила до системи органів виконавчої влади у галузі охорони здоров'я та була утворена для забезпечення реалізації державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» (п. 1 [Положення](#)).

Відповідно до [постанови КМУ від 29 березня 2017 р. № 348](#) було прийняті наступні рішення щодо ліквідації

Держсанепідемслужби, оскільки її функції виконують МОЗ, Держпраці та Держпродспоживслужба:

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 29 березня 2017 р. № 348

Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби

1. Відмінити рішення про реорганізацію Державної санітарно-епідеміологічної служби шляхом її приєднання до Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.
2. Ліквідувати Державну санітарно-епідеміологічну службу.
3. Покласти на Державну службу з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів завдання і функції з реалізації державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення та із здійснення контролю (нагляду) за дотриманням вимог санітарного законодавства (крім функцій з реалізації державної політики у сфері епідеміологічного нагляду (спостереження) та у сфері гігієни праці та функцій із здійснення дозиметричного контролю робочих місць і доз опромінення працівників).

Нині держсанепідемнагляд – це управління державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства.

До основних завдань Управління державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства відноситься [13]:

- здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням санітарного законодавства, біологічними продуктами, патологічним матеріалом, застосуванням санітарних заходів, профілактичних і протиепідемічних заходів щодо охорони в межах компетенції території України від проникнення хвороб людей з території інших держав, законодавства щодо зберігання, транспортування, торгівлі та застосування засобів захисту рослин, показників вмісту шкідливих для здоров'я людини речовин та інгредієнтів у тютюнових виробах, які реалізуються на території України
- здійснення в межах компетенції контролю за факторами середовища життєдіяльності людини, що мають шкідливий вплив на здоров'я населення
- реалізація державної політики у галузі санітарного законодавства, попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення

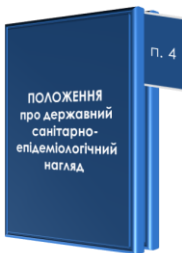
2.2. Напрямки діяльності держсанепідемнагляду за дотриманням санітарного законодавства

Державний санітарно-епідеміологічний нагляд – це діяльність, згідно із законодавством, органів, установ і закладів держсанепідемнагляду з контролю за дотриманням санітарного законодавства юридичними та фізичними особами з метою попередження, виявлення, усунення або зменшення шкідливого впливу небезпечних чинників на здоров'я людей та по застосуванню заходів правового характеру щодо порушників.

Відповідно Управління Держпродспоживслужби:

- організовує у межах своїх повноважень виконання актів законодавства у сфері державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства
- здійснює систематичний контроль за їх реалізацією
- узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції
- розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства

Мету, основні завдання та порядок здійснення державного санітарно-епідемічного нагляду в Україні визначено [«Положенням про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні»](#). Зокрема, основні завдання санітарно-епідеміологічного нагляду визначено п. 4 цього Положення:

Основними завданнями державного санітарно-епідеміологічного нагляду є:

- ✓ контроль за виконанням санітарного законодавства, санітарних та протиепідемічних (профілактичних) заходів, а також приписів, постанов і вимог, викладених у висновках, що видаються головним державним санітарним лікарем;
- ✓ контроль за санітарною та епідемічною ситуацією на території України;
- ✓ проведення санітарних та епідеміологічних розслідувань, спрямованих на встановлення причин та умов виникнення і розповсюдження інфекційних хвороб, професійних захворювань, масових неінфекційних захворювань (отруєнь) та радіаційних уразень людей;
- ✓ розроблення пропозицій щодо проведення санітарних та протиепідемічних (профілактичних) заходів;
- ✓ проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи;
- ✓ державна реєстрація небезпечних для здоров'я і життя людини факторів середовища життєдіяльності;
- ✓ вжиття заходів для припинення порушень санітарного законодавства та притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні таких правопорушень

Відповідно до п. 5 [Положення](#) «державний санітарно-епідеміологічний нагляд здійснюється у порядку запобіжного та поточного нагляду». Згідно з п. 9 цього Положення обстеження та перевірка об'єктів нагляду проводиться вибірково за планами, що розробляються органами, установами і закладами держсанепідемнагляду, позапланово – залежно від санітарної, епідемічної ситуації, а також за заявами громадян. Результати обстеження та перевірки оформлюються актом, форма і порядок складання якого визначаються головним державним санітарним лікарем України.

Державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення, здійснюється органами державного нагляду (контролю) відповідно до вимог [Закону України «Про основні засади державного нагляду \(контролю\) у сфері господарської діяльності»](#) з урахуванням особливостей, визначених [Законом України «Про систему громадського здоров'я»](#).

Позапланові заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства здійснюються органами державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері:

- 1) невідкладно - у разі надходження повідомлення від головного державного санітарного лікаря Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя про проведення розслідувань випадків захворювання на інфекційні, професійні, масові неінфекційні хвороби, випадків уражень та отруєнь, а також за результатами проведеної оцінки ризиків у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- 2) в інших випадках, визначених Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Під час здійснення державного нагляду (контролю) Законом України (стаття 49, п. 5) визначені права посадової особи органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері (детальніше див. рис. 2.1).

2.3. Нормотворча діяльність центрального органу виконавчої влади в галузі охорони здоров'я

Нормотворча діяльність займає важливе місце у роботі центрального органу виконавчої влади в галузі охорони здоров'я. Найважливішим її результатом і прикладом діяльності є розробка «Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», яка спрямована на гігієнічну оцінку умов і характеру праці на робочих місцях працівників.

Рис. 2.1. Права посадової особи органу державного нагляду (контролю)

РЕЗУЛЬТАТИ НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу

Встановлення класифікації розподілу травм за ступенем тяжкості

→ Класифікатор розподілу ступеня тяжкості травм, отриманих на виробництві

Охорона праці жінок (Закон України "Про охорону праці", стаття 10)

→ Перелік важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок, а також Граничні норми підіймання і переміщення важких речей жінками

Охорона праці неповнолітніх (Закон України "Про охорону праці", стаття 11)

→ Перелік важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх, а також Граничні норми підіймання і переміщення важких речей неповнолітніми

Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій (Закон України "Про охорону праці", стаття 17)

→ Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі

Представлені результати підкреслюють спрямованість, характер і значення нормотворчої діяльності Міністерства охорони здоров'я України та прямий її зв'язок з наглядовою діяльністю.

[Питання для самоконтролю](#)

[Основні терміни та поняття теми](#)

ТЕМА 3. ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО ОРГАНУ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО РЕАЛІЗУЄ ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ВИКОРИСТАННЯ ЯДЕРНОЇ ЕНЕРГІЇ

3.1. Історія становлення державного нагляду

Необхідність регулювання безпеки використання ядерної енергії виникла ще до початку будівництва перших атомних електростанцій. У 1946 році була створена перша служба контролю з радіаційної безпеки. У подальшому, у зв'язку із будівництвом атомних електростанцій, проблемам ядерної та радіаційної безпеки почали приділяти більше уваги, тому постало питання щодо організації нагляду за виконанням вимог безпеки на усіх етапах створення та експлуатації ядерних реакторів.

Основні етапи становлення у роки незалежності України прослідковуються на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Історія становлення державного нагляду в роки незалежності України

Національна система державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки, що «побудована за роки незалежності України з урахуванням уроків Чорнобиля і Фукусіми, зміцнена за результатами комплексної оцінки регулюючої діяльності Міжнародним агентством з атомної енергії на предмет відповідності нормам безпеки МАГАТЕ (місії IRRS), продовжувала виконувати свої законодавчо визначені функції в умовах воєнного стану» [14]. Стан ядерної і радіаційної безпеки в Україні сьогодні значною мірою залежить від професійних дій персоналу ядерних і радіаційних об'єктів, який першим реагує на непередбачувані загрози і заслуговує на високу оцінку та повагу за особисту мужність і відданість справі безпеки.

3.2. Організація і структура державного нагляду

Центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується КМУ та який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії, є Державна інспекція ядерного регулювання України (Держатомрегулювання) відповідно до [«Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України»](#) (постанова КМУ від 20.08.2014 р. № 363 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ). Цим Положенням визначено також основні завдання Держатомрегулювання.

Відповідно до покладених завдань Держатомрегулювання має відповідні повноваження та права (пп. 4, 6 цього Положення).

Держатомрегулювання здійснює повноваження як безпосередньо, так і через міжрегіональні територіальні органи та територіальні органи на майданчиках атомних електростанцій як структурні підрозділи апарату Державної інспекції ядерного регулювання відповідно до [постанови КМУ № 358 від 08.06.2016 р.](#) зі змінами від 25.01.2017 р. (постанова КМУ № 39):

Інспекції з ядерної та радіаційної безпеки – це регіональні інспекції на правах самостійного управління, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері безпеки використання ядерної енергії та діяльності з використання джерел іонізуючого випромінювання, шляхом [17]:

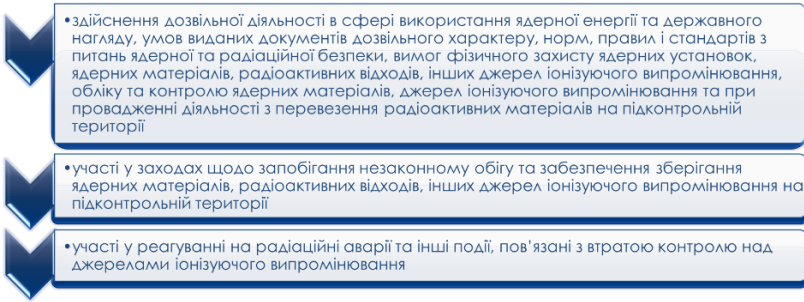
- ліцензування такого виду діяльності суб'єктами, зареєстрованими на підконтрольних територіях
- здійснення інспекційних перевірок та інспекційних обстежень відповідності установленим законами, нормативно-правовими актами вимог ядерної та радіаційної безпеки, фізичного захисту ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання, обліку та контролю ядерних матеріалів та інших джерел іонізуючого випромінювання
- організації та реалізації процесу державної реєстрації джерел іонізуючого випромінювання
- контролю за дотриманням порядку проведення навчання і перевірки знань з питань радіаційної безпеки у персоналу і посадових осіб, які забезпечують ядерну та радіаційну безпеку, суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії, яка підлягає державному регулюванню
- нагляду за реалізацією заходів, спрямованих на запобігання аваріям у процесі виробництва та використання джерел іонізуючого випромінювання, перевезення радіоактивних матеріалів, на об'єктах, призначених для поводження з радіоактивними відходами, при перевезенні радіоактивних матеріалів та на забезпечення готовності підприємств, установ і організацій до ліквідації наслідків таких аварій

Інспекції з ядерної безпеки на АЕС – це регіональні інспекції на правах самостійного відділу, які забезпечують реалізацію державної політики (у тому числі реалізацію вимог Угоди між Україною і МАГАТЕ) у сфері безпеки використання ядерної енергії, шляхом [16]:

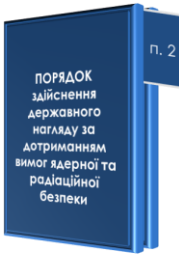
- проведення інспекційних перевірок готовності до пуску ядерних установок та роботи ядерних установок та обладнання на всіх етапах їх експлуатації
- здійснення державного нагляду за дотриманням законодавства, умов виданих документів дозвільного характеру, норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки, фізичного захисту ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання, обліку та контролю ядерних матеріалів та інших джерел іонізуючого випромінювання на етапі життєвого циклу експлуатації ядерних установок та об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами
- участі та контролю за роботою експертних комісій експлуатуючої організації під час первинної, періодичної та позачергової перевірок знань з питань ядерної та радіаційної безпеки (персоналу і посадових осіб, які забезпечують ядерну та радіаційну безпеку, голів і членів відповідних експертних комісій)

Інспекція з ядерної та радіаційної безпеки в зоні відчуження – це міжрегіональний територіальний орган на правах самостійного управління відповідно до [Положення](#). Інспекція забезпечує формування та реалізацію державної

політики у сфері безпеки використання ядерної енергії шляхом [18]:

-
- здійснення дозвільної діяльності в сфері використання ядерної енергії та державного нагляду, умов виданих документів дозвільного характеру, норм, правил і стандартів з питань ядерної та радіаційної безпеки, вимог фізичного захисту ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання, обліку та контролю ядерних матеріалів, джерел іонізуючого випромінювання та при провадженні діяльності з перевезення радіоактивних матеріалів на підконтрольній території
 - участі у заходах щодо запобігання незаконному обігу та забезпечення зберігання ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання на підконтрольній території
 - участі у реагуванні на радіаційні аварії та інші події, пов'язані з втратою контролю над джерелами іонізуючого випромінювання

Відповідно до п. 5 [Порядку](#) «державний нагляд здійснюється Держатомрегулюванням та її територіальними органами із залученням у разі необхідності представників інших органів державного нагляду (контролю) у відповідних сферах безпеки за їх згодою, організацій науково-технічної підтримки, інших наукових, експертних організацій та експертів-консультантів».

Державний нагляд за дотриманням вимог ядерної та радіаційної безпеки - діяльність Держатомрегулювання та її територіальних органів щодо здійснення контролю за дотриманням законодавства, норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки (крім медичних вимог безпеки), умов, визначених у документах дозвільного характеру, вимог до фізичного захисту ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання, обліку та контролю ядерних матеріалів, інших джерел іонізуючого випромінювання та застосування примусових заходів з метою запобігання, виявлення та усунення порушень у сфері використання ядерної енергії

Згідно з п. 2 цього Порядку об'єктами державного нагляду є:

- ядерні установки
- об'єкти, призначені для поводження з радіоактивними відходами
- об'єкти з переробки уранових руд
- ядерні матеріали, радіоактивні відходи, інші джерела іонізуючого випромінювання
- діяльність у сфері використання ядерної енергії підприємств, установ, організацій, посадових осіб та персоналу, фізичних осіб-підприємців

Перед системою державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки в умовах особливого правового режиму воєнного стану постали нові виклики. Держатомрегулювання спільно з причетними міністерствами та відомствами активізувала діяльність із посилення фізичного захисту ядерних установок з урахуванням уроків військового вторгнення. Актуальним питанням сьогодення, яке потребує додаткового аналізу та всебічного розгляду, залишається регулювання ядерної та радіаційної безпеки в умовах повномасштабної військової агресії РФ [14].

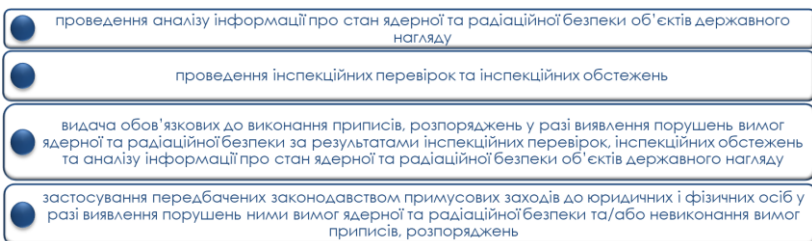
3.3. Принципи, форми і процедури державного нагляду за додержанням вимог ядерної та радіаційної безпеки

Відповідно до п. 7 [Порядку](#) основними принципами державного нагляду є:

Порядок визначає умови та встановлює основні форми і процедури державного нагляду за дотриманням вимог ядерної та радіаційної безпеки.

Згідно з п. 3 цього Порядку основними заходами державного нагляду за дотриманням вимог ядерної та радіаційної безпеки є:

Заходи державного нагляду здійснюються з відома посадових осіб суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії, щодо яких здійснюється такий державний нагляд, а інспекційні перевірки та інспекційні обстеження – у присутності таких посадових осіб або їх уповноважених представників.

Суб'єкти діяльності у сфері використання ядерної енергії, щодо яких здійснюється державний нагляд, мають відповідні повноваження, прописані пп. 21, 22 цього Порядку.

Відповідно до п. 2 Порядку:

Інспекційні перевірки суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії є плановими і позаплановими.

Періодичність проведення планових інспекційних перевірок визначається за критеріями, зазначеними у Порядку (п. 15).

Окрім планових і позапланових перевірок проводяться спеціальні інспекційні перевірки, підстави проведення яких зазначені у п. 11 Порядку.

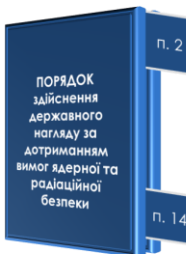

Інспекційні перевірки залежно від кількості питань, що перевіряються, можуть бути комплексні або цільові.

Комплексною вважається перевірка, під час якої перевіряються всі або більшість питань, зазначених у п. 12 вказаного Порядку, з урахуванням рівня потенційної небезпеки об'єкта державного нагляду. Цільовою вважається перевірка одного або декількох питань, визначених п. 12 Порядку, і які знаходяться в компетенції Держатомрегулювання.

Для конкретизації цілей, завдань перевірки і питань, що перевірятимуться, складаються інспекційні плани (типові та робочі) у порядку, встановленому Держатомрегулюванням.

Держатомрегулюванням або її територіальними органами плануються та проводяться з урахуванням планів і процедур дозвільної діяльності інспекційні обстеження.

	п. 2	Інспекційне обстеження - проведення в рамках дозвільного процесу процедури, спрямованої на перевірку повноти і достовірності відомостей, що містяться в документах, доданих до заяви про отримання ліцензії (внесення змін, продовження дії) чи окремих дозволів, встановлення наявності умов для безпечного провадження діяльності у сфері використання ядерної енергії, робіт або операцій та проведення оцінки спроможності заявника провадити заявлену діяльність з дотриманням вимог ядерної та радіаційної безпеки.
	п. 14	Строк проведення та питання інспекційного обстеження визначаються з урахуванням зазначених у заяві про отримання документа дозвільного характеру видів діяльності, робіт або операцій, а також якості та повноти документів з обґрунтування ядерної та радіаційної безпеки об'єктів державного нагляду.

Порядок проведення як інспекційних перевірок, так і інспекційних обстежень встановлюється Держатомрегулюванням.

В умовах воєнного стану постановою КМУ від 13.03.2022 р. № 303 припинено здійснення планових заходів державного нагляду та обмежено здійснення позапланових заходів державного нагляду (дозволяється виключно за умов, зазначених у [п. 1.5](#) Теми 1).

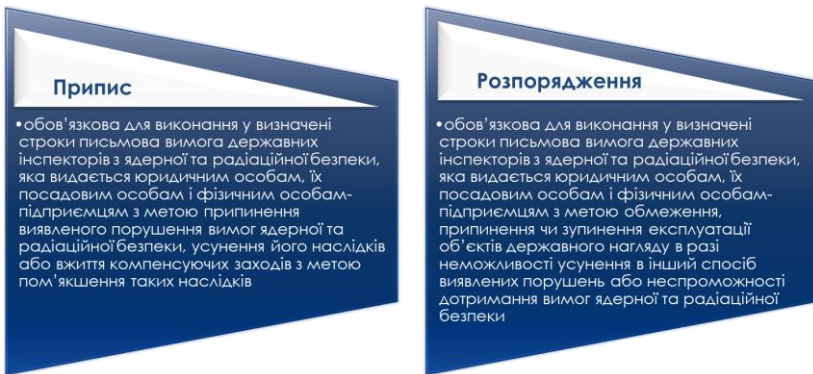
3.4. Оформлення результатів державного нагляду

За результатами інспекційних перевірок або інспекційних обстежень державними інспекторами складається акт, який є підставою для прийняття рішення щодо видачі чи відмови у видачі ліцензії.

Дозвільна діяльність у сфері використання ядерної енергії відповідно до [Закону України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії»](#) спрямована на захист інтересів національної безпеки, забезпечення захисту людини та довкілля від впливу іонізуючого випромінювання, дотримання принципів

радіаційного захисту, а також дотримання вимог режиму нерозповсюдження ядерної зброї.

У разі виявлення порушень вимог ядерної та радіаційної безпеки державними інспекторами видаються припис або розпорядження про обмеження, припинення чи зупинення експлуатації об'єктів державного нагляду, якщо неможливо усунення виявлені порушення та/або у разі неспроможності суб'єкта діяльності у сфері використання ядерної енергії забезпечити дотримання таких вимог.

Відповідно до [Порядку](#) з урахуванням рішень Уряду, прийнятих в умовах воєнного стану, державний нагляд забезпечується інспекторами Держатомрегулювання шляхом [14]:

- проведення аналізу звітної інформації про стан ядерної та радіаційної безпеки об'єктів державного нагляду та результатів самооцінки ліцензіатів, у т. ч., наскільки це можливо, таких, що перебувають у зоні бойових дій та на тимчасово окупованих територіях
- видачі обов'язкових до виконання приписів, розпоряджень у разі виявлення порушень вимог ядерної та радіаційної безпеки за результатами аналізу інформації про стан ядерної та радіаційної безпеки об'єктів державного нагляду
- застосування передбачених законодавством примусових заходів до юридичних і фізичних осіб у разі виявлення порушень ними вимог ядерної та радіаційної безпеки та/або невиконання вимог приписів, розпоряджень

Під час здійснення заходів державного нагляду державні інспектори взаємодіють з представниками органів виконавчої влади, що здійснюють контроль за дотриманням вимог, передбачених законодавством.

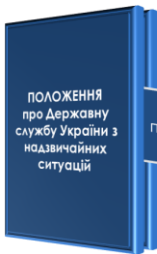
Питання для самоконтролю

Основні терміни та поняття теми

ТЕМА 4. ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО ОРГАНУ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО РЕАЛІЗУЄ ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

4.1. Історія становлення державного нагляду (контролю)

Згідно з [«Положенням про Державну службу України з надзвичайних ситуацій»](#) Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій утворена шляхом реорганізації Міністерства надзвичайних ситуацій і Державної інспекції техногенної безпеки України ([Указ Президента України № 726/2012](#)).

Основні етапи створення ДСНС представлено на рис. 4.1.

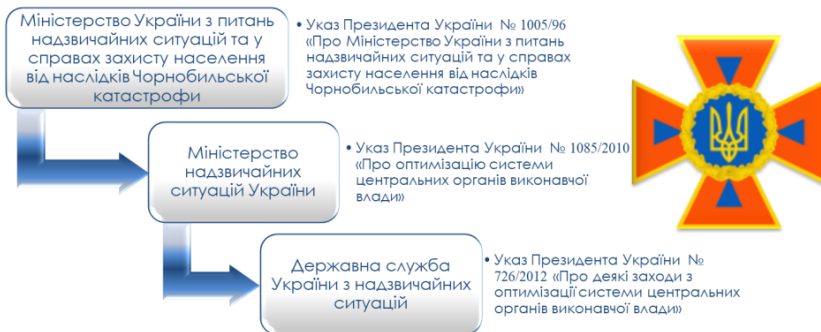

Рис. 4.1. Основні етапи створення ДСНС

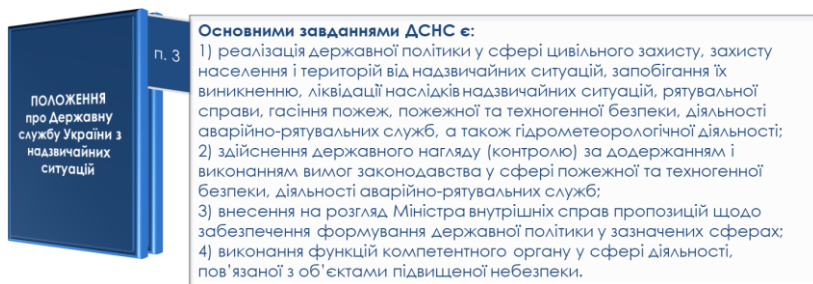
З 25 квітня 2014 діяльність ДСНС спрямовується і координується Кабінетом Міністрів через Міністра внутрішніх справ ([постанова Кабінету Міністрів України № 120](#)). Від 16 грудня 2015 р. діяльність ДСНС здійснюється на підставі [Положення](#) (постанова Кабінету Міністрів України № 1052).

4.2. Організація і структура державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки

З метою ефективної діяльності ДСНС України та організації роботи самостійних структурних підрозділів її апарату наказом ДСНС України від 17.07.2014 р. № 400 «Про затвердження положень про самостійні структурні підрозділи апарату ДСНС України» був створений Департамент державного нагляду та контролю. Для реалізації правових і організаційних засад діяльності ДСНС було створено Департамент державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту (наказ ДСНС України від 20.11.2015 р. № 576 «Про затвердження положень про самостійні структурні підрозділи апарату ДСНС України»). Наказом

ДСНС № 277 від 30.04.2020 «Про затвердження положень про самостійні структурні підрозділи апарату ДСНС та підрозділи у їх складі» та наказом ДСНС України від 9 червня 2021 р. № 415 «Про внесення змін до наказу ДСНС від 30.04.2020 р. № 277» було затверджено нові самостійні структурні підрозділи апарату ДСНС, зокрема Департамент запобігання надзвичайним ситуаціям, Департамент реагування на надзвичайні ситуації, Департамент організації заходів цивільного захисту, – та підрозділи у їх складі.

Основні завдання ДСНС України визначено [Положенням](#).

Відповідно до покладених завдань ДСНС виконує повноваження (п. 4 цього Положення), зокрема:

- ✓ узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та подає їх у встановленому порядку Міністрові внутрішніх справ
- ✓ організовує та забезпечує керівництво Кабінету Міністрів України єдиною державною системою цивільного захисту
- ✓ здійснює державний нагляд (контроль) у сфері пожежної та техногенної безпеки щодо виявлення та запобігання порушенню вимог законодавства органами та суб'єктами господарювання, аварійно-рятувальними службами, іншими юридичними особами

- ✓ перевіряє стан дотримання вимог законодавства у сфері цивільного захисту та складає відповідні акти
- ✓ організовує та проводить перевірку стану готовності функціональних і територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту та відповідних органів управління ними до дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій
- ✓ здійснює безпосередньо та через свої територіальні органи реєстрацію декларацій відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки
- ✓ здійснює державний ринковий нагляд у межах сфери своєї відповідальності
- ✓ складає акти перевірок, приписи щодо усунення виявлених порушень вимог законодавства з питань пожежної та техногенної безпеки, інші обов'язкові для виконання розпорядчі документи, а в разі встановлення порушень, що створюють загрозу життю та здоров'ю людей, звертається безпосередньо та через територіальні органи до адміністративного суду щодо застосування відповідних заходів реагування
- ✓ застосовує адміністративно-господарські санкції за порушення вимог законодавства з питань пожежної та техногенної безпеки

Повноваження ДСНС зазначено і у статтях 17 та 171 [«Кодексу цивільного захисту України»](#), зокрема:

- ✓ здійснює нормативно-правове регулювання щодо порядку організації та здійснення державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки, дозвільно-реєстраційної діяльності, оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення, порядку та умов застосування запобіжних заходів
- ✓ забезпечує в межах повноважень здійснення заходів з охорони праці в системі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, здійснює відповідно до законодавства державний нагляд (контроль) за безпечним веденням робіт особами рядового і начальницького складу служби цивільного захисту
- ✓ здійснює державний нагляд (контроль) у сфері пожежної та техногенної безпеки щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами, визначеними статтею 65 цього Кодексу

- ✓ здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням вимог пожежної та техногенної безпеки під час проведення робіт з будівництва будинків, будівель і споруд, крім об'єктів будівництва класу СС1
- ✓ здійснює відповідно до закону ліцензування господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення
- ✓ бере участь у розслідуванні причин виникнення пожеж, надзвичайних ситуацій та невиконання запобіжних заходів
- ✓ виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, пов'язаних з порушенням законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки, вживає у межах компетенції заходів для їх усунення

ДСНС здійснює свої повноваження безпосередньо і через утворені територіальні органи. До початку діяльності ДСНС України існували територіальні органи такі як територіальні органи МНС та територіальні органи Держтехногенбезпеки.

Відповідно до [постанови КМУ від 21 січня 2013 р. № 33](#) було утворено територіальні органи ДСНС, реорганізувавши шляхом злиття територіальних органів МНС та Держтехногенбезпеки України. Територіальні органи, що утворилися, є правонаступниками прав і обов'язків територіальних органів, що реорганізувалися. Відповідно до [постанови КМУ від 9 жовтня 2020 р. № 939](#) було перейменовано 11 обласних Управлінь ДСНС у Головні управління ДСНС.

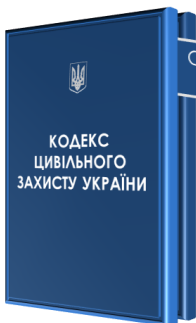
Для підготовки рекомендацій щодо виконання покладених на ДСНС завдань може утворюватися колегія, рішення якої реалізуються шляхом видання відповідного наказу ДСНС. Для проведення фахових консультацій з основних питань діяльності у ДСНС та розгляду наукових рекомендацій можуть утворюватися й інші консультативні, дорадчі та допоміжні органи.

4.3. Способи здійснення державного нагляду (контролю)

ДСНС України здійснює державний нагляд (контроль) у сфері пожежної та техногенної безпеки щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання, крім суб'єктів господарювання, які займаються незалежною професійною діяльністю за місцем проживання та не використовують найману працю, аварійно-рятувальними службами.

Державний нагляд (контроль) у сфері пожежної та техногенної безпеки здійснюється у встановленому [Законом України](#) порядку з урахуванням особливостей, визначених [«Кодексом цивільного захисту України»](#).

Стаття
66

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, щодо суб'єктів, визначених статтею 65 цього Кодексу, здійснює заходи державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки шляхом проведення планових та позапланових перевірок земельних ділянок, будинків, будівель, споруд, у тому числі тих, що будуються, їх комплексів та/або частин будь-якого призначення та будь-якої форми власності.

Планові заходи державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки, передбачені річним планом перевірок об'єктів нагляду ДСНС, здійснюються органом державного нагляду (контролю) за діяльністю суб'єктів господарювання, які відносяться до до одного з трьох ступенів ризику (високий, середній, незначний), з певною періодичністю згідно з [постановою КМУ від 5 вересня 2018 р. № 715](#) (п. 5).

КРИТЕРІЇ,

за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій

п. 5

Планові заходи державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки здійснюються за діяльністю суб'єктів господарювання з такою періодичністю:
з високим ступенем ризику - не частіше одного разу на два роки;
із середнім ступенем ризику - не частіше одного разу на три роки;
з незначним ступенем ризику - не частіше одного разу на п'ять років.

Насамперед перевірки ДСНС стосуються суб'єктів з високим ступенем ризику.

Критерії та періодичність проведення планових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю) зазначено і в статті 5 (п. 2) [Закону України](#).

Залежно від ступеня ризику органом державного нагляду (контролю) визначається перелік питань для здійснення заходу державного нагляду (контролю) шляхом проведення аналізу вимог законодавства, яких повинен дотримуватися суб'єкт господарювання у відповідній сфері.

Слід зазначити, що критерії розробляються органом державного нагляду (контролю) у віднесеній до його відання сфері відповідно до вимог законодавства з урахуванням [Методики](#), даних про настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності суб'єктів господарювання, пропозицій громадських об'єднань та затверджуються Кабінетом Міністрів України і підлягають перегляду не рідше ніж один раз на три роки.

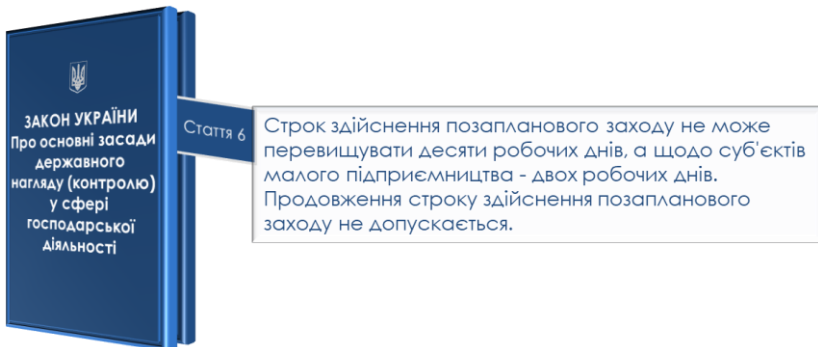
Віднесення суб'єкта господарювання до одного з трьох ступенів ризику «здійснюється з урахуванням суми балів, нарахованих за всіма критеріями у відповідній сфері відповідно до шкали балів» ([постанова КМУ № 715](#), п. 4). Залежно від ступеня ризику від провадження господарської діяльності встановлюється періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) відповідно до [Закону України](#) ([Методика](#), п. 10, 12).

Визначення переліку суб'єктів господарювання, які підлягають плановим заходам державного нагляду (контролю) у плановому періоді, «здійснюється з урахуванням інформації про укладені договори страхування відповідальності, поданої до 15 жовтня поточного року до ДСНС» ([Кодекс цивільного захисту України](#), ст. 66, п. 2).

Важливим є питання щодо строку здійснення планового заходу. Відповідно до ст. 5 [Закону України](#)

Окрім планових заходів державного нагляду (контролю), які здійснюються у формі перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та в інших формах, визначених Законом, відносяться і позапланові, які не передбачені річним планом перевірок об'єктів нагляду ДСНС ([«Кодекс цивільного захисту України»](#), ст. 66).

Підставами для проведення позапланових заходів, відповідно до статті 6 (п. 1) [Закону України](#), є:

- 1) подання суб'єктом господарювання письмової заяви про проведення перевірки об'єкта нагляду за його бажанням
- 2) виявлення та підтвердження недостовірності даних, зазначених у документі обов'язкової звітності, крім випадку, коли суб'єкт господарювання протягом одного місяця з дня подання повторно подав такий документ з уточненими достовірними даними або якщо недостовірність даних є результатом очевидної опіски чи арифметичної помилки, яка не впливає на зміст поданої звітності
- 3) перевірка виконання суб'єктом господарювання приписів, розпоряджень або інших розпорядчих документів щодо усунення порушень вимог законодавства, виданих за результатами проведення попереднього заходу органом державного нагляду (контролю)
- 4) звернення фізичної особи (фізичних осіб) про порушення, що спричинило шкоду її (їхнім) правам, законним інтересам, життю чи здоров'ю, навколишньому природному середовищу чи безпеці держави, з додаванням документів чи їх копій, що підтверджують такі порушення (за наявності)
- 5) неподання суб'єктом господарювання документів обов'язкової звітності за два звітні періоди підряд без поважних причин або без надання письмових пояснень про причини, що перешкоджали поданню таких документів
- 6) доручення Прем'єр-міністра України про перевірку у сфері пожежної та техногенної безпеки суб'єктів господарювання у зв'язку з виявленими системними порушеннями та/або настанням події, що має значний негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища чи забезпечення безпеки держави
- 7) настання аварії, пожежі, смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку або професійного захворювання, що було пов'язано з діяльністю суб'єкта господарювання
- 8) за рішенням суду
- 9) звернення посадових осіб органів місцевого самоврядування про порушення суб'єктом господарювання вимог законодавства у випадках, коли право на подання такого звернення передбачено законом

Варто звернути увагу на те, що із нового переліку підстав проведення позапланових перевірок виключено два пункти, що застосовувалися раніше. Тепер підставою для

проведення позапланової перевірки, як зазначають фахівці, не може бути:

☒ неподання бізнесом документів обов'язкової звітності за два звітні періоди підряд без поважних причин або без надання письмових пояснень про причини, що перешкоджали поданню таких документів

☒ звернення посадових осіб органів місцевого самоврядування про порушення суб'єктом господарювання вимог законодавства у випадках, коли право на подання такого звернення передбачено законом

Повторне проведення позапланової перевірки за тим самим фактом (фактами), що був (були) підставою для раніше проведеної позапланової перевірки, забороняється.

4.4. Оформлення результатів здійснення планового (позапланового) заходу

За результатами здійснення «планового або позапланового заходу посадова особа органу державного нагляду (контролю) складає акт перевірки, в якому зазначається стан виконання вимог законодавства суб'єктом господарювання, а в разі невиконання – детальний опис виявленого порушення з посиланням на відповідну вимогу законодавства» (стаття 7, п. 6 [Закону](#)).

Єдиний підхід до розроблення органами державного нагляду (контролю) [уніфікованих форм актів](#) встановлено [Методикою](#). Вимоги до складення уніфікованої форми акта перевірки наявні в пп. 5–6 цієї Методики.

Акт перевірки

- документ, який складається посадовою особою ДСНС України або її територіального органу за результатами здійснення планової або позапланової перевірки у разі виявлення порушень вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки, що містить відомості про стан виконання (додержання) суб'єктом господарювання вимог законодавства у зазначеній сфері та детальний опис виявлених порушень із зазначенням нормативно-правових актів та нормативних документів, вимоги яких порушені

Виявлені під час перевірки порушення встановлених законодавством вимог з питань пожежної та техногенної безпеки оформлюються [приписом](#).

Припис

- обов'язкова для виконання у визначені строки письмова вимога посадової особи ДСНС України або її територіального органу суб'єкту господарювання щодо усунення порушень вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки

Посадові особи ДСНС у разі порушення вимог законодавства з питань техногенної та пожежної безпеки, у тому числі невиконання їх законних вимог, зобов'язані застосовувати санкції, визначені законом. «Припис не передбачає застосування санкцій щодо суб'єкта

господарювання, видається та підписується посадовою особою органу державного нагляду (контролю), яка здійснювала перевірку» (стаття 7, п. 8 [Закону](#)).

Окрім акта перевірки, припису, посадові особи ДСНС складають й інші обов'язкові для виконання розпорядчі документи, а у разі встановлення порушень, що створюють загрозу життю та здоров'ю людей, звертаються безпосередньо та через територіальні органи до адміністративного суду щодо застосування відповідних заходів реагування. Важливими при цьому є підстави для видачі цих документів, прописані відповідними статтями [«Кодексу цивільного захисту України»](#):

На кожен об'єкт перевірки в ДСНС або її територіальному органі чи підпорядкованому підрозділі заводиться окрема наглядова справа, в якій зберігаються документи та матеріали листування, що характеризують виконання (дотримання) суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної, пожежної безпеки та цивільного захисту. Основною складовою наглядової справи є «Загальні відомості про об'єкт (об'єкти) перевірки», в яких повинно бути зазначено, зокрема, основні технічні характеристики об'єкта (об'єктів) перевірки, які і становлять інформаційну основу для визначення ступеня ризику. Завершена єдина справа

розпорядчих документів зберігається за місцем її формування у наглядовій справі на об'єкт перевірки.

У період дії воєнного стану упорядкування обліку та організації проведення перевірок здійснюється відповідно до наказу ДСНС України від 18.02.2022 № 129 «Про упорядкування обліку та організації проведення перевірок» (в редакції наказу ДСНС України від 14.11.2022). Питання щодо ведення наглядової справи зазначено у п. 2.2 цього наказу.

4.5. Державний нагляд (контроль) в умовах воєнного стану

Повномасштабне вторгнення рф в Україну та запровадження воєнного стану внесли свої корективи у всі сфери суспільного життя. Перед Державною службою України з надзвичайних ситуацій також постали нові виклики, які потребували оперативного реагування, модифікації, нових алгоритмів дій та логістичних рішень для ефективної діяльності в нових надскладних умовах [1].

Після запровадження воєнного стану Постановою КМУ від 13.03.2022 р. [№ 303](#) «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» було введено мораторій на проведення більшості перевірок.

27 листопада 2023 року набрав чинності [Закон України](#) від 02.05.2023 р. № 3063-IX. Незважаючи на загальну заборону на проведення планових перевірок у сфері пожежної безпеки на час воєнного стану, позапланові перевірки за певних підстав – дозволені, і Законом розширено компетенцію ДСНС та покладено додаткові обов'язки на власників бізнесу щодо забезпечення належного рівня пожежної безпеки. Внесені були зміни в ст. 20 [«Кодексу цивільного захисту України»](#).

У новій редакції викладено п. 14 цієї статті, яким тепер встановлено, що суб'єкти господарювання зобов'язані забезпечити безперешкодний доступ уповноважених посадових осіб ДСНС для здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки незалежно від присутності керівника (уповноваженої особи) суб'єкта господарювання.

Щодо повноважень ДСНС в умовах воєнного стану:

- продовжать здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері пожежної та техногенної безпеки щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання, але за винятком самозайнятих осіб, які займаються незалежною професійною діяльністю за місцем проживання та не використовують найману працю
- здійснюватимуть державний нагляд (контроль) за додержанням вимог пожежної та техногенної безпеки під час робіт з будівництва будинків, будівель і споруд, крім об'єктів будівництва класу СС1
- складатимуть протоколи та розглядатимуть справи про адміністративні правопорушення відповідно до закону
- виявлятимуть причини та умови, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, пов'язаних з порушенням законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки, вживатимуть у межах компетенції заходів для їх усунення
- здійснюватимуть державний ринковий нагляд щодо засобів цивільного захисту

4.6. Облік пожеж та їх наслідків

Постановою КМУ від 07.04.2023 р. [№ 313](#) у новій редакції викладений [«Порядок обліку пожеж та їх наслідків»](#), затверджений постановою від 26.12.2003 р. № 2030. Він встановлює загальні вимоги до ведення обліку пожеж та їх наслідків, у тому числі спричинених воєнними (бойовими) діями та/або терористичними актами, і є обов'язковим для органів виконавчої влади, суб'єктів господарювання та інших юридичних осіб.

Єдиний облік пожеж здійснюється ДСНС. Витрати на гасіння пожежі визначаються за «Методикою розрахунку

витрат на гасіння пожежі», затвердженою МВС від 31 січня 2024 року № 55. Ця Методика застосовується також для визначення вартісної величини виїзду підрозділу в разі завідомо неправдивого його виклику на гасіння пожежі.

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання, інші юридичні та фізичні особи зобов'язані відповідно до п. 14 Порядку впродовж 10 діб із моменту ліквідації пожежі подавати територіальному органу ДСНС документи (довідки, витяги, письмові заяви тощо) про суму прямих та побічних збитків, завданих пожежею, та суму врятованих матеріальних цінностей. Під час дії правового режиму воєнного або надзвичайного стану, після закінчення воєнних (бойових) дій та повернення контролю держави чи встановлення контролю міжнародними організаціями (МАГАТЕ, ООН, ОБСЄ) над раніше окупованими територіями строк подання зазначених документів допускається збільшувати до 30 діб із моменту ліквідації пожежі. ДСНС один раз на п'ять років проводить перевірку повноти і якості ведення обліку пожеж у державних органах, зазначених в абзацах третьому – шостому пункту 6 цього Порядку.

Слід зазначити, що за порушення встановлених чинним законодавством України правил пожежної безпеки винні особи притягуються до адміністративної та кримінальної відповідальностей. Підстави для накладення санкцій ДСНС можна згрупувати таким чином: порушення винними особами вимог законодавства з протипожежної безпеки; невиконання особами законних розпоряджень уповноважених державних органів.

[Питання для самоконтролю](#)
[Основні терміни та поняття теми](#)

ТЕМА 5. ФОРМИ, ЗАВДАННЯ І ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТУ З ПРОМИСЛОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ

5.1. Наглядова діяльність і аудит

На сучасному етапі кожна розвинена країна має ефективну систему нагляду та аудиту з промислової безпеки та охорони праці. При цьому важливим залишається контроль зі сторони держави за дотриманням законодавства.

Законодавство України визначає діяльність уповноважених органів державного нагляду (контролю), як надзвичайно важливу і безумовно суспільно пріоритетну функцію держави, що має забезпечити встановлені Конституцією України права та інтереси особи, суспільства і держави шляхом ефективного запобігання, своєчасного виявлення та оперативного усунення порушень вимог законодавства всіма суб'єктами господарювання [24]. Додержання вимог законодавства України про порядок здійснення державного нагляду (контролю) всіма сторонами буде надійною гарантією додержання прав та інтересів як суб'єктів господарювання, так і суспільства та держави, а також запорукою утвердження високих стандартів правової держави в Україні.

Вивчення попередніх тем надало можливість зрозуміти, що державне управління охороною праці у ринкових умовах полягає в тому, що «державна розробляє законодавство в галузі охорони праці та створює систему наглядових органів, до завдань яких входить забезпечення застосування прийнятих нормативно-правових актів, інфраструктуру щодо забезпечення діяльності в галузі охорони праці» [8].

Наглядова діяльність з охорони праці – це процес контролю за дотриманням вимог нормативно-правових актів з охорони праці на підприємстві, проведення перевірок робочих місць, виявлення порушень та вжиття заходів щодо їх усунення [23]. Ключовими словами тут є «перевірка» та «виявлення порушень».

Аудит з промислової безпеки та охорони праці потрібно відрізняти від контролю за станом охорони праці. Обидва процеси спрямовані на виявлення порушень вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Однак мета контролю – виявити конкретні порушення норм безпеки на конкретному робочому місці та вжити заходів, щоб їх усунути. А мета аудиту – проаналізувати виявлені порушення, узагальнити їх та вжити заходів, щоб усунути ці порушення не тільки на виявленому робочому місці, а й на інших аналогічних робочих місцях, довести до відома працівників інформацію про можливі наслідки цих порушень для їхнього життя та здоров'я [11].

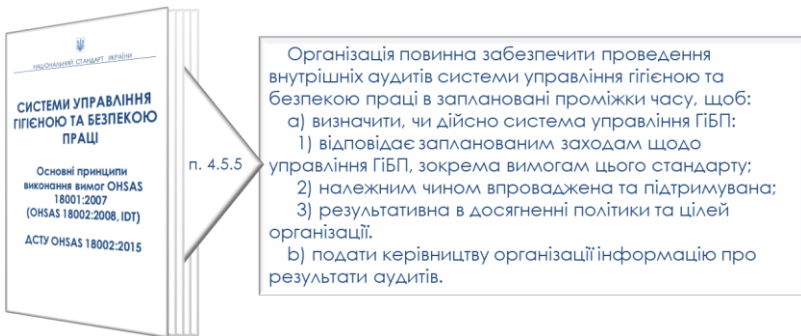
Відповідно до вимог наглядової діяльності підприємство може відповідати достатньому рівню безпеки, а стосовно аудиту може потребувати поліпшення умов праці на робочих місцях. Тобто умови на підприємстві повинні постійно поліпшуватися, а рекомендації щодо поліпшення і є результатом якісно проведеного аудиту [23].

5.2. Поняття аудиту, нормативно-правові основи

Вирішальне значення на сьогоднішній день для кожного підприємства має ефективне функціонування системи управління охороною праці (СУОП) та промисловою безпекою, її відповідність сучасним вимогам нормативно-правових актів, як міжнародних, так і вітчизняних. А для забезпечення ефективного її

функціонування, на думку фахівців, потрібний системний аудит.

У міжнародному стандарті OHSAS 18001:2007 та національному стандарті [ДСТУ OHSAS 18002:2015](#) «Системи управління гігієною та безпекою праці» [4] зазначено:

Слід зауважити, що стандарт OHSAS спрямований не на «гасіння пожеж», а на попередження можливих аварійних ситуацій. Відповідно до ДСТУ OHSAS 18001:2010 загальна модель СУОП підприємства представлена на рис. 5.1.

Рис. 5.1. Модель СУОП підприємства

Також модель представлено і в ДСТУ OHSAS 18002:2015 [4], який було розроблено для подання специфічних вимог OHSAS 18001, представлених у відповідних принципах.

Представлена на рис. 5.1 модель побудована на основі методології, відомої як «плануй-виконуй-перевіряй-дій» (PDCA):

Для запровадження такої моделі СУОП роботодавець має взяти на себе зобов'язання стосовно та її покращання, виконання необхідних профілактичних дій щодо запобігання виробничому травматизму та профзахворюванням працівників, дотримання правових вимог у сфері охорони праці, формуючи відповідну політику в цій сфері.

Алгоритм впровадження СУОП на підприємстві представлено на рис. 5.2.

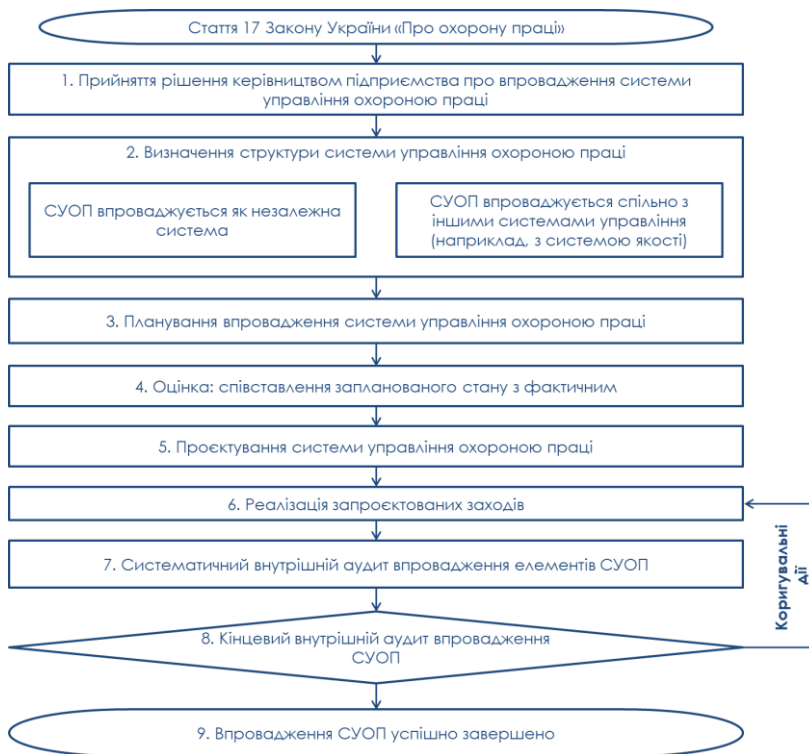

Рис. 5.2. Алгоритм впровадження СУОП на підприємстві

З метою сприяння суб'єкту господарювання щодо досягнення рівня охорони праці на виробництві, що відповідає мінімальним вимогам до забезпечення безпечних і здорових умов праці найманих працівників, які встановлені законодавчими та іншими нормативно-правовими актами з охорони праці, були розроблені [«Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці»](#).

Згідно зі ст. 13 [Закону України «Про охорону праці»](#), проведення аудиту є обов'язковим. Ця стаття зобов'язує роботодавців організовувати проведення аудиту з

промислової безпеки та охорони праці на підприємстві для забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці. Зобов'язання є, а ось методів на його виконання не було передбачено жодним законодавчим чи нормативно-правовим актом. Тобто законодавчо не врегульовані процедури та періодичність проведення аудиту, не встановлені вимоги до аудиторських організацій, не врегульована відповідальність за проведення недобросовісного аудиту.

Верховною Радою України була зроблена спроба виправлення цієї помилки і 29 листопада 2006 р. у першому читанні був прийнятий за основу проєкт Закону України «Про аудит з промислової безпеки та охорони праці», який поки що так і залишається на стадії проєкту.

На прийняття цього закону вже давно чекали спеціалісти з охорони праці. Проте, незважаючи на безсумнівну корисність такого правового акту для системи охорони праці в Україні, недосконалість деяких його положень може створити у майбутньому, на думку фахівців [19], значні складнощі у правозастосуванні. Необхідність прийняття цього правового акту не викликає сумнівів, адже проєктом пропонується створити нову незалежну систему аудиту охорони праці на виробництві з урахуванням норм міжнародного права, що дозволить підвищити загальний рівень безпеки на виробництві при проведенні діяльності всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності й видів діяльності. Безсумнівно позитивними моментами проєкту є його спрямованість на попередження негативних наслідків недодержання вимог з охорони праці, його профілактична функція.

Таким чином, проведення аудиту дасть змогу оцінити фактичний рівень безпеки виробництва і своєчасно вжити заходи щодо зменшення небезпечних ризиків. Особливо це

актуально для українських реалій, коли зростання обсягів виробництва відбувається на тлі старіння основних фондів (до 80%) та проблем кадрового забезпечення.

Проведення аудиту має певні вигоди для суб'єкта господарювання [10]:

- ✓ визначення реального стану функціонування системи управління охороною праці або її складової частини
- ✓ попередження зайвих витрат на ліквідацію наслідків аварій та нещасних випадків на виробництві
- ✓ попередження травматизму, нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві
- ✓ виявлення небезпек та зниження ризиків від їх впливу
- ✓ попередження уникнення фінансової відповідальності за недотримання законодавства з охорони праці
- ✓ оптимізація та побудова ефективної системи роботи служби охорони праці
- ✓ додатковий контроль та перевірка ефективності роботи служби охорони праці
- ✓ підвищення соціальної довіри, іміджу з боку інвесторів, органів державної влади до суб'єкта господарювання

Вказані вигоди дають можливість стверджувати, що без проведення аудиту з промислової безпеки та охорони праці створення безпечних і нешкідливих умов праці майже нереально. Адже, як зазначають фахівці [11], комплекс заходів з фахового проведення аудиту охорони праці сприяє «підвищенню загального рівня безпеки виробництва при провадженні діяльності всіх суб'єктів господарювання, незалежно від форми власності, організаційно-правової форми та видів діяльності».

Проведення аудиту з охорони праці є важливим елементом стратегії розвитку підприємства. Зокрема, завдяки залученості та демонстрації прихильності роботодавця до безпеки праці він зможе проявити лідерські якості керівника та своїм прикладом долучити підлеглих до дотримання безпечних умов праці на робочих

місцях. Водночас такі дії керівника здобудуть повагу і довіру підлеглих, що підвищить якість праці.

Потрібно розуміти, що аудит направлений на оцінку ефективності та якості функціонування СУОП, а не на пошук конкретних порушень. Не одна СУОП не може вважатися ефективно функціонуючою, якщо вона постійно не удосконалюється через аналіз та оцінку її критеріїв. Саме для отримання адекватності інформації про СУОП існує аудит.

Закон України «Про охорону праці» не містить визначення аудиту, а лише зазначається про обов'язок роботодавця забезпечувати його проведення. Загальні відомості про аудит як явище роз'яснює стандарт ISO 19011:2018. Згідно з міжнародним стандартом OHSAS 18001:2007, національними стандартами України ДСТУ OHSAS 18002:2015 та ДСТУ ISO 19011:2019 визначено наступне:

Аудит з промислової безпеки та охорони праці, за оцінкою фахівців – це надзвичайно корисний інструмент, призначений для виявлення сильних і слабких сторін СУОП на підприємстві, а також для вдосконалення цієї системи загалом [23]. Головна мета аудиту – комплексна оцінка функціонування СУОП, визначення опущень і

порушень з боку керівництва щодо виконання всіх об'єктивних основних і спеціальних функцій управління охороною праці, які передбачені положенням СУОП і нормативними актами, а також оцінка ступеня відповідності СУОП встановленим вимогам OHSAS. Дуже важливо розуміти мету аудиту та розглядати його як позитивний захід для поліпшення управління підприємством загалом та ефективності управління охороною праці зокрема.

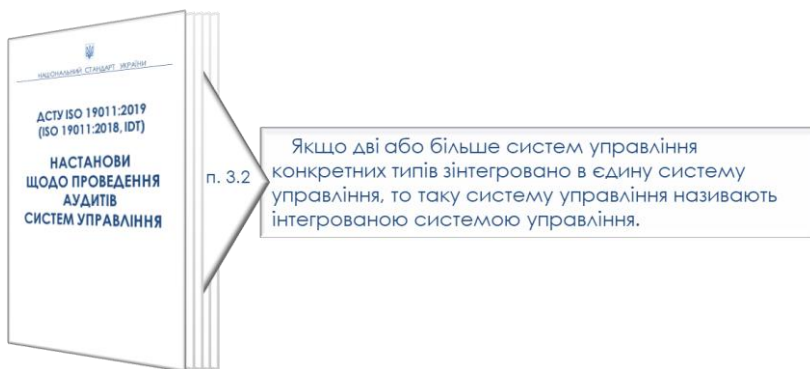
На думку фахівців [23], аудит – це інструмент управління, котрий базується на системному підході, за допомогою якого оцінюється ефективність СУОП на підприємстві. Він сприяє підвищенню інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємства, є об'єктивною, незалежною оцінкою стану охорони праці та промислової безпеки під час виконання робіт та експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки суб'єкта господарювання та/або його структурних підрозділів. Аудит дає змогу визначити відповідність діяльності й результатів у сфері охорони праці вимогам нормативно-правових актів з охорони праці й запланованим заходам, а також ефективність їх впровадження та придатності для поставлених цілей. Аудит направлений на проведення методичної та безперервної оцінки ефективності СУОП на підприємстві, що здійснюється для виявлення невідповідностей встановленим вимогам, а також для подальшого виконання рекомендацій щодо поліпшення.

5.3. Аудит на відповідність міжнародним стандартам

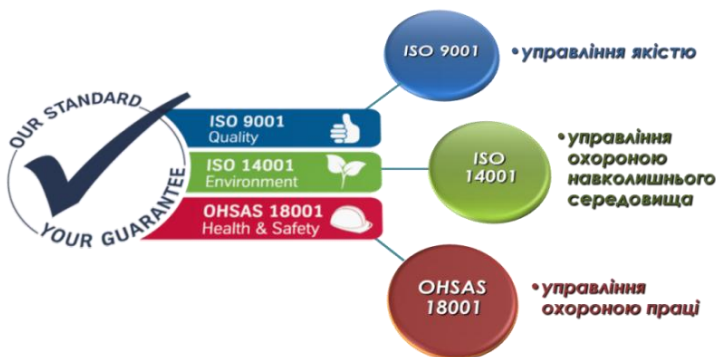
Міжнародні стандарти є інструментом для побудови СУОП в організації (компанії) і розроблені з метою надання можливості керувати професійними ризиками в

області безпеки та здоров'я і підвищення ефективності її управління. Спеціалісти з охорони праці вже давно розробляють СУОП за цими стандартами. Слід при цьому розуміти, що вимоги стандартів не змінюють законодавчих вимог і не втручаються в сфери дії національних нормативів, а навпаки доповнюють їх, об'єднуючи в єдину управлінську систему. Впровадження їх є невід'ємною умовою для виходу на міжнародний рівень, що підтверджується міжнародними аудиторами шляхом видачі на основі позитивних висновків сертифікату. Це значно підвищує імідж компанії на міжнародному рівні і є можливість вкладання інвестицій в таку організацію.

Важливим є поняття інтеграції систем управління. У стандарті [ДСТУ ISO 19011:2019](#) [2] прийнято «комбінований підхід до аудиту, коли аудит проводять одночасно стосовно двох або більше систем управління різних типів».

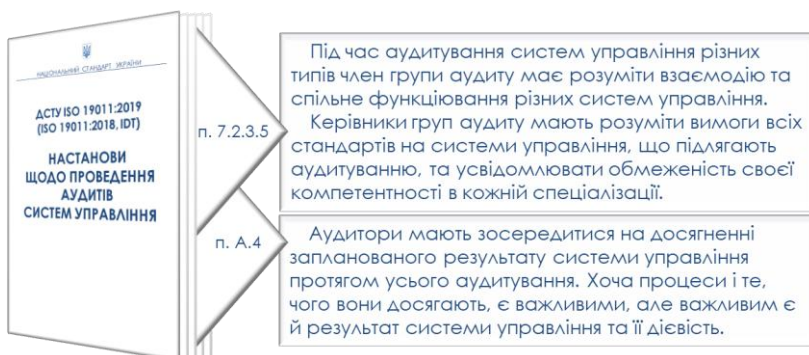

На підприємстві одночасно можуть діяти системи управління, встановлені міжнародними стандартами:

Аудит цих систем на підприємствах здійснюється паралельно відповідними службами або комісіями, що створює незручність для керівників підрозділів, якщо ці перевірки відбуваються у різний час. Доцільно було б, як зазначають фахівці [8], «інтегрувати ці системи в одну, при цьому можуть бути різні варіанти інтеграції», але головна умова при цьому – це ефективне функціонування системи.

Аудити різних типів, що їх проводять одночасно, може бути виконано як комбінований аудит або як аудит інтегрованої системи управління, що охоплює кілька типів. Згідно з ДСТУ ISO 19011:2019 [2]:

Також важливо враховувати рівень інтегрування різних систем управління та їхні заплановані результати.

5.4. Види аудиту та його правове регулювання

Аудит в Україні є добровільним.

Аудит може бути зовнішнім (здійснює аудиторська організація на замовлення власника об'єкта аудиту, за договором) або внутрішнім, тобто без послуг аудиторської організації (рис. 5.3).

Рис. 5.3. Види та виконавці аудиту

Відповідно до ст. 13 Закону України «Про охорону праці» роботодавець забезпечує функціонування СУОП, зокрема, організовує проведення аудиту. Тобто, роботодавець видає розпорядчий документ про проведення внутрішнього аудиту на підприємстві, який можна провести або власними силами підприємства, або залучаючи сторонніх фахівців [9].

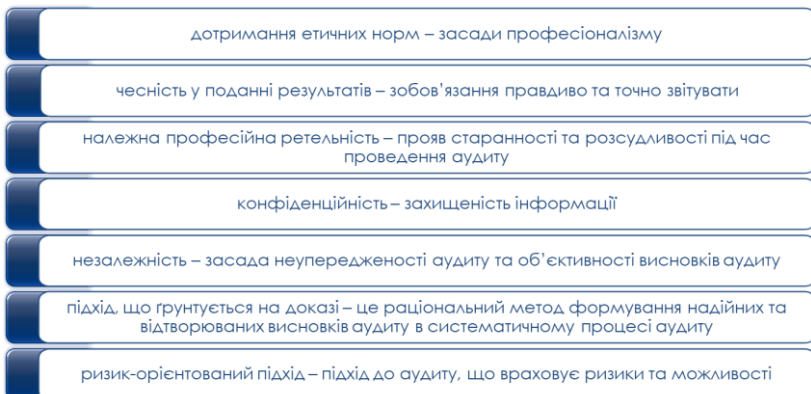
Аудит «може бути й незалежним, тобто безпосередньо підпорядковуватись не виконавчому органу підприємства, а зовнішнім засновникам» [7].

Основними завдання аудиту є:

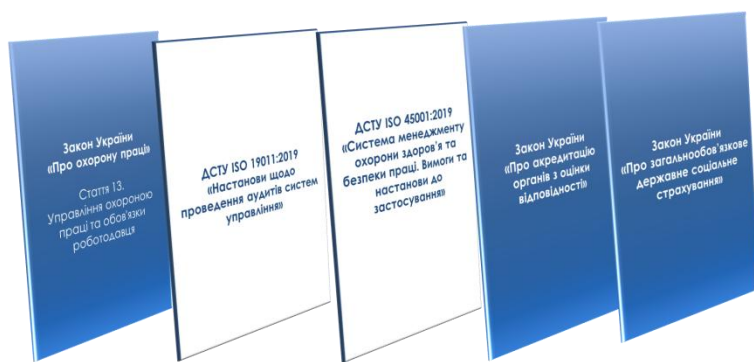
Також можуть бути і додаткові завдання, визначені замовником аудиту, виходячи з його потреб і характеру об'єкта аудиту.

Проведення аудиту характеризується застосуванням також низки принципів, які мають допомагати в тому, щоб аудит став результативним і надійним інструментом підтримування політики керівництва та його засобів контролювання. До основних принципів проведення аудиту належить [2]:

Дотримання зазначених принципів залежить від компетентності аудиторів (п. 5.5.4 та п. 7.1 [2]), яку «необхідно регулярно оцінювати з допомогою процесу, який розглядає особисті якості та здатність застосовувати знання і навички, набуті під час освіти, досвіду роботи, підготовки у якості аудитора» [12]. Найкращими аудиторами, як показує практика, стають досвідчені працівники галузі, які знають, як на практиці виконуються певні процеси і в той же час розуміють, як ці процеси повинні виконуватись.

Важливим є розуміння відносин у сфері аудиту в нашій країні, які регулюються законами, нормативно-правовими актами та міжнародними стандартами аудиту, ратифікованими в Україні. В Україні існує декілька документів, що регламентують проведення аудиту, зокрема:

В Україні натеper формально є аудит охорони праці та аудит СУОП на підприємстві. Аудит охорони праці на підприємстві – це «аудит, який здійснюється власником об'єкта аудиту для власних потреб, тому в його проведенні можуть брати участь фахівці служб охорони праці, спільно з іншими службами, аутсорсинговими чи аудиторськими

компаніями» [12]. Але для цього необхідно розробити процедуру проведення такого аудиту. На відміну від екологічного, фінансового чи енергоаудиту, проведення яких врегульовані законодавством та іншими підзаконними актами, аудит охорони праці не достатньо прописаний в нормативній базі України. Аудит СУОП проводиться компетентними, сертифікованими аудиторami, які мають відповідну освіту та досвід у цій галузі, знають правила безпеки і мають відповідні посвідчення. При недостатній компетенції аудиторів (виняткові випадки), допускається залучення технічних експертів.

Важливим є також питання щодо відповідальності для кожного аудитора, яку встановлює керівник групи аудиту, за проведення аудиту конкретних видів робіт, процесів і, залежно від обставин, має надати повноваження для прийняття рішень. Установлюючи таку відповідальність, необхідно враховувати незалежність, об'єктивність і компетентність аудиторів, результативне використання ресурсів, а також різні ролі та відповідальність аудиторів, аудиторів-стажистів і технічних експертів.

Аудит системи управління охороною праці на підприємстві врегульовано міжнародним стандартом ISO 19011:2018 та національним стандартом України ДСТУ ISO 19011:2019. Згідно ISO 19011:2018 розрізняють:

Фахівці зазначають [12], що всі внутрішні аудити проводились на підприємствах виключно у рамках впровадження міжнародних стандартів і стосувалися СУОП відповідно до вимог [ISO 45001:2018 «Система управління охороною здоров'я та безпекою праці»](#) [3]. Зовнішні аудити на підприємствах України проводилися зацікавленими сторонами – міжнародними партнерами, з метою оцінки позичальника для надання кредиту чи під час наглядових (сертифікаційних) аудитів з метою сертифікації.

На думку фахівців [8], «кожний зі шляхів подальшого розвитку системи оцінки стану промислової безпеки і охорони праці в Україні вимагає налагодження цивілізованих ринкових відносин. Відповідно потрібно гармонізувати вітчизняне законодавство про підприємництво настільки, щоб відповідальне ставлення до проблем промислової безпеки та охорони праці стало нагальною потребою для бізнесових кіл». Не можна не погодитись і з думкою, що система оцінки промислової безпеки і охорони праці є елементом забезпечення загальної безпеки держави. Тому її удосконалення, з огляду на важливість у процесі становлення цивілізованої держави і забезпечення добробуту й безпеки громадян, повинна здійснюватись найбільш оптимальним шляхом.

[Питання для самоконтролю](#)
[Основні терміни та поняття теми](#)

ТЕМА 6. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА МОНІТОРИНГ ВИКОНАННЯ АУДИТУ З ПРОМИСЛОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ

6.1. Підстави для проведення аудиту та порядок його проведення

Правовими підставами для проведення аудиту є договір між замовником та виконавцем.

Порядок проведення аудиту з охорони праці у законодавстві детально не урегульований, передусім нема інформації щодо того, якою має бути програма аудиту з охорони праці, з якою періодичністю його проводити, хто проводить добровільний аудит з охорони праці тощо. Загальним нормативним документом, що конкретизує порядок проведення аудиту систем управління (зокрема, форми оформлених за його результатами проведення документів), є [ДСТУ ISO 19011:2019 «Настанови щодо проведення аудитів систем управління»](#), який на підставі ч. 2 ст. 23 [Закону України «Про стандартизацію»](#) застосовується на добровільній основі (має рекомендаційний характер). Також існує [ДСТУ ISO 45001:2019 «Система менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці»](#) [3].

Порядок проведення аудиту з охорони праці, складання програми з охорони праці, визначенням, хто проводить аудит з охорони праці і з якою періодичністю визначено [«Положенням про організацію проведення аудиту охорони праці на підприємстві»](#) [5].

На практиці аудит з охорони праці передбачає кваліфіковану оцінку відповідності умов праці на підприємстві вимогам Закону України «Про охорону праці» та його підзаконних актів. Відповідно до

Положення [5] ця оцінка відповідності умов праці на підприємстві проводиться для:

- ✓ безпечності технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва
- ✓ наявності, актуальності, фаховості та періодичності проведення на підприємстві перевірок стану охорони праці
- ✓ практичних знань працівників з охорони праці та пожежної безпеки
- ✓ знань і навичок керівного персоналу щодо забезпечення виконання вимог нормативно-правових актів з охорони праці
- ✓ стану наявних засобів колективного і індивідуального захисту, що використовуються працівниками
- ✓ дотримання санітарно-побутових умов

Аудит стану охорони праці доцільно проводити у випадках, якщо:

- керівництво хоче бути впевненим у тому, що стан проведеної роботи в цій галузі відповідає законодавству;
- на підприємстві очікується перевірка наглядових органів з питань охорони праці;
- на підприємстві відсутній компетентний фахівець, який постійно займається питаннями охорони праці.

До того, як почати аудит, у відповідному структурному підрозділі необхідно:

- визначити мету аудиту; основні завдання перевірки; документи, що підлягають аудиту
- підготувати контрольний лист аудиту
- провести нараду за участю аудитора, де висвітлити й узгодити мету аудиту, строки, порядок перевірки з уточненням черговості зустрічей і відвідувань

Один із найважливіших етапів аудиту – перевірка документації.

Для здійснення аудиту потрібні такі документи:

Головна мета аудиту – це допомогти роботодавцю оцінити реальний стан охорони праці та промислової безпеки, виявити недоліки, для усунення яких будуть, особливо в умовах, коли значна частина виробничих фондів застаріла та зношена, розроблені заходи та попередити виробничі аварії та нещасні випадки.

Під час перевірки потрібно:

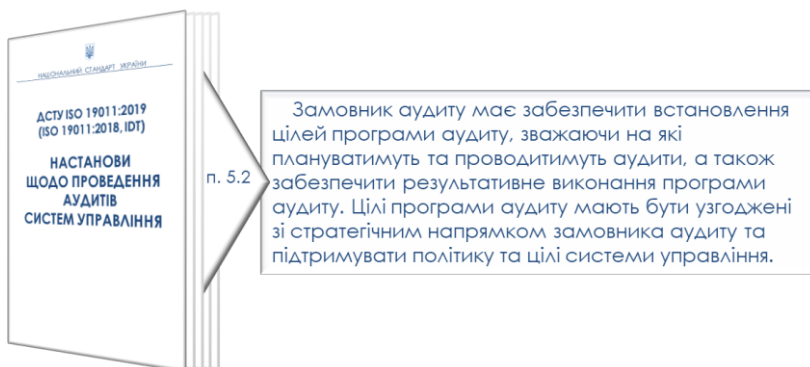
- переконатися, що вся документація актуалізована, врахована та ідентифікована
- проаналізувати результати попередніх аудитів
- перевірити наявність інструкцій з охорони праці на робочих місцях
- перевірити ведення документації з охорони праці відповідно до встановленого на підприємстві порядку

Щоб краще зрозуміти середовище функціонування об'єкта аудиту, у програмі аудиту необхідно:

врахувати	подати	визначити
• цілі організації; • відповідні зовнішні та внутрішні чинники; • потреби та очікування відповідних заінтересованих сторін; • вимоги щодо захисту інформації та її конфіденційності.	• інформацію, яка охоплює: ◦ цілі програми аудиту; ◦ ризики та можливості, пов'язані з програмою аудиту та дії щодо них; ◦ сферу кожного аудиту в межах програми аудиту; ◦ графік аудитів; ◦ види аудитів; ◦ критерії аудиту; ◦ методи аудиту; ◦ критерії формування групи аудиторів; ◦ перелік відповідної задокументованої інформації.	• ресурси, які дають змогу результативно й ефективно виконувати аудит у визначені строки

Для керування такою програмою аудиту потрібно призначати компетентних осіб.

Послідовність виконання робіт щодо керування програмою аудиту згідно з ДСТУ ISO 19011:2019 представлена на рис. 6.1. Аудиторську діяльність проводять зазвичай у такій послідовності, яку можна змінювати відповідно до обставин проведення конкретних аудитів.

Керуючий програмою аудиту має забезпечити формування та ведення протоколів щодо аудиту, а також

керування ними з тим, щоб продемонструвати виконання програми аудиту.

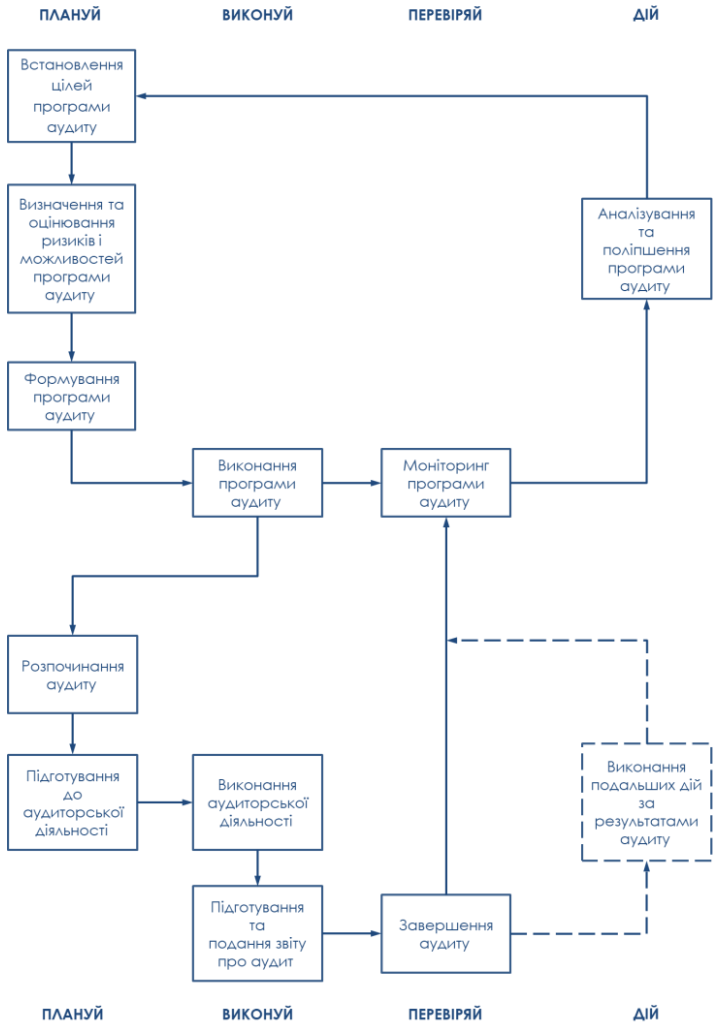

Рис. 6.1. Послідовність виконання робіт щодо керування програмою аудиту [2]

Аудит націлений на виявлення основних моментів, яким варто приділити особливу увагу, та складається з наступних складових [10]:

- ✓ перевірка відповідності функціонування існуючої СУОП чинному законодавству з охорони праці
- ✓ перевірка наявності та відповідності необхідної документації для організації роботи з охорони праці
- ✓ перевірка відповідності чинному законодавству з охорони праці організації проходження персоналом навчання з охорони праці та спеціального навчання, медичних оглядів, атестації робочих місць тощо
- ✓ оцінка відповідності вимогам законодавства з охорони праці, безпеки та технічного стану машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
- ✓ надання рекомендацій для створення або вдосконалення існуючої СУОП
- ✓ перевірки відповідності чинному законодавству з охорони праці робіт підвищеної небезпеки, що проводяться на підприємстві
- ✓ перевірка стану готовності персоналу до роботи з небезпечним устаткуванням
- ✓ перевірка дотримання вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів з питань охорони праці під час експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та/або виконанні робіт підвищеної небезпеки на підприємстві
- ✓ перевірка наявності системи управління наявними ризиками (наприклад, безпека персоналу під час виконання робіт підвищеної небезпеки, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки тощо)
- ✓ перевірка наявності комплексних планів/заходів з покращення стану охорони праці на підприємстві
- ✓ перевірка забезпеченості ресурсами для ефективного функціонування СУОП: наявності навченого персоналу з питань охорони праці, розподілу функцій, обов'язків та прав посадових осіб і спеціалістів з питань охорони праці

Аудит роботи суб'єкта господарювання проводиться за декількома напрямками, зокрема, оцінюється наявність і повнота документації, стан обладнання і робіт, фаховість і компетентність управлінського та рядового персоналу тощо. У процесі аудиту також перевіряється виконання

висновків попередніх аудитів й усунення виявлених недоліків.

Кожне відхилення від стандартів, правил, інструкцій, норм, процедур, приписів, які можуть призвести до травмування, хвороби, забруднення середовища тощо, вважається невідповідністю. Невідповідності та їхні підтверджувальні докази аудиту треба протоколювати. Їх може бути зазначено за градацією відповідно до середовища, в якому організація функціонує, та її ризиків. Неврегульовані розбіжності треба занести у звіт про аудит. Усі невідповідності повинні бути усунуті перед одержанням або продовженням сертифікату.

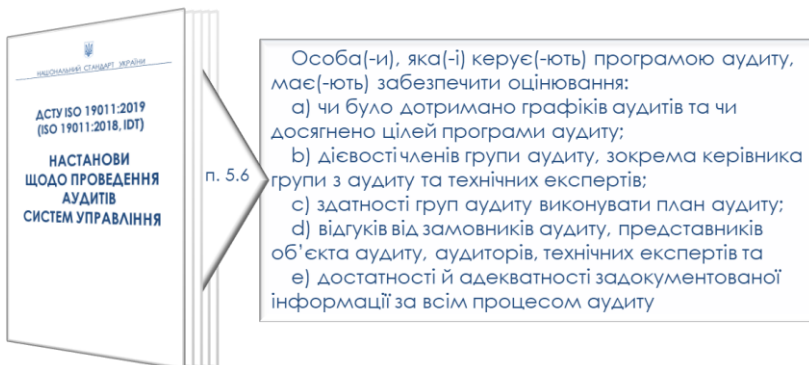
Результатом проведеного аудиту є письмовий висновок із зазначенням виявлених порушень законодавства про промислову безпеку і охорону праці, стандартів, норм і правил та викладенням конкретних рекомендацій щодо адаптації наявної на підприємстві системи охорони праці до нормативно-правових вимог.

Результати аудиту, встановлені відхилення і висновок аудитора щодо рекомендації підприємству на одержання сертифіката, подаються керівництву.

6.2. Моніторинг програми аудиту

Також важливим є питання моніторингу програми аудиту.

Керуючий програмою аудиту має забезпечити оцінювання [2]:

Деякі чинники можуть зазначати потребу вдосконалення програми аудиту. Вони можуть охоплювати зміни до даних аудиту; продемонстрованого рівня результативності та досконалості системи управління об'єкта аудиту; результативності програми аудиту; системи управління об'єкта аудиту; стандартів та інших вимог, яких організація зобов'язується дотримувати; вимог замовника аудиту тощо.

6.3. Критерії якості аудиту

Основним критерієм якості аудиту є практична застосовність його результатів. Звіт з аудиту не обов'язково повинен бути об'ємним або складним.

Критерії якісного аудиту охорони праці:

1. Звіт має просту і зрозумілу структуру – від загального до конкретного.
2. Коментарі у звіті викладені доступною мовою.
3. Рекомендації звіту доступні для розуміння і реалізації без повторного залучення аудиторської компанії або профільних фахівців.

Звіт з аудиту має [12]:

- надати комплексну об'єктивну оцінку ступеня відповідності підприємства законодавству та нормативним актам з охорони здоров'я та безпеки праці
- оцінити СУОП, виявити невідповідності та порушення
- надати рекомендації для покращення системи управління та підготовки комплексу заходів для максимальної мінімізації можливих ризиків і штрафних санкцій

Подаючи звіт про аудит, треба вжити належних заходів для забезпечення конфіденційності.

Аудит вважають завершеним, якщо всі роботи за планом аудиту виконано чи було досягнуто згоди щодо цього із замовником аудиту.

[Питання для самоконтролю](#)
[Основні поняття та терміни теми](#)

ТЕМА 7. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

7.1. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці

Важливим способом захисту трудових прав працівників є громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці, який є складовою системи правових і організаційно-технічних заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності. Його важливість обумовлена різними факторами, зокрема [20; 27]: «низький рівень правової культури серед роботодавців; ігноруванням роботодавцями законодавства про працю; значне поширення неофіційної зайнятості».

Громадський контроль за охороною праці здійснюють професійні спілки, у разі їх відсутності – уповноважена найманими працівниками особа.

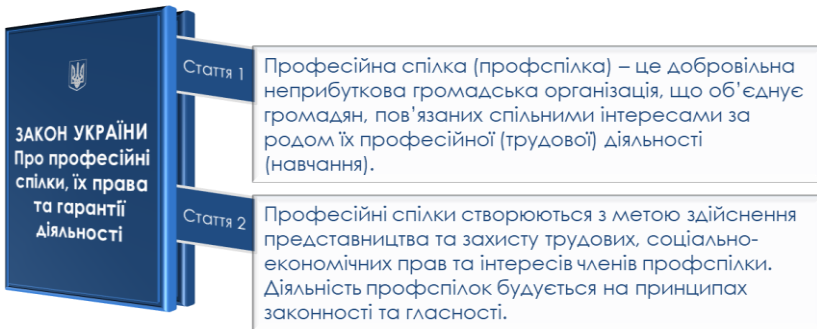
Органи громадського контролю, маючи значні повноваження щодо захисту трудових прав працівників, не наділені правом застосування примусових санкцій. Щоб усунути виявлені правопорушення та притягнути винних до відповідальності, їм необхідно звернутися до відповідних компетентних державних органів. Отже, громадський контроль є безкоштовною допомогою роботодавцю у виявленні та усуненні порушень щодо охорони праці без використання адміністративного тиску.

7.2. Професійні спілки та їх об'єднання

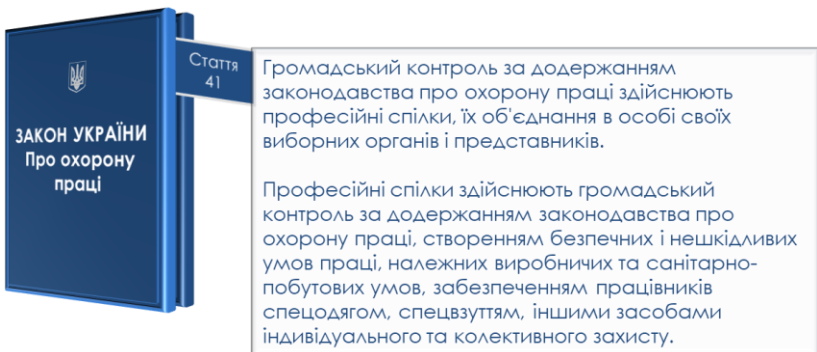
Особливості правового регулювання, засади створення, права та гарантії діяльності професійних спілок

визначено [Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»](#).

Згідно з цим Законом:

Відповідно до [Закону України «Про охорону праці»](#) професійні спілки створюються з метою здійснення представництва та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки.

Стаття 41 цього Закону визначає також права професійних спілок, що дублює статтю 21 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»:

Для здійснення цих функцій профспілки, їх об'єднання можуть створювати служби правової допомоги та відповідні інспекції, комісії, затверджувати положення про них.

Законодавство про профспілки складається з Конституції України, Закону України «Про об'єднання громадян», Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», Кодексу законів про працю України та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них. Інформація щодо статутних і програмних документів профспілок є загальнодоступною.

З 30.04.2021 на обговоренні проєкт [Закону України «Про правові та організаційні засади громадського контролю та громадського діалогу в Україні»](#). Положення цього Закону поширюватиметься на правовідносини, пов'язані зі здійсненням громадського контролю та правові засади організації та порядку ведення громадського діалогу в Україні.

Цей Закон відповідно до Конституції України визначатиме правові та організаційні засади здійснення

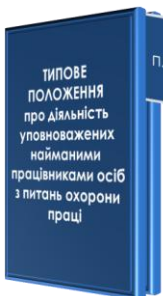
громадського контролю за діяльністю органів влади, їх посадових і службових осіб щодо виконання ними вимог актів законодавства і встановлюватиме їх відповідальність, а також механізм здійснення громадського діалогу в Україні.

7.3. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці

Відповідно до статті 41 [Закону України «Про охорону праці»](#) на підприємствах, де немає професійної спілки, для здійснення громадського контролю за додержанням законодавства про охорону праці обираються уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці та діють відповідно до [«Типового положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці»](#), яке визначає вимоги до діяльності уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці.

Уповноважені з питань охорони праці – це зв’язкові між службою охорони праці та працівниками на робочих місцях. Вони є важливим функціональним елементом в системі управління охороною праці всього підприємства [20].

Функціональні обов’язки уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці зазначені у п. 2 [Типового положення](#), зокрема:

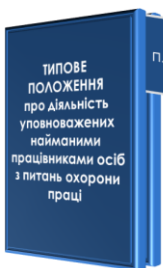

п. 2

2.1. Уповноважені з питань охорони праці з метою створення безпечних і здорових умов праці на виробництві, оперативного усунення виявлених порушень здійснюють контроль за:

- 2.1.1. відповідністю нормативно-правових актів з охорони праці;
- 2.1.2. безоплатним забезпеченням працівників нормативно-правовими актами з охорони праці та дотриманням працівниками в процесі роботи вимог цих нормативно-правових актів;
- 2.1.3. своєчасним і правильним розслідуванням, документальним оформленням та обліком нещасних випадків та професійних захворювань;
- 2.1.4. виконанням наказів, розпоряджень, заходів з охорони праці, у тому числі заходів з усунення причин нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, зазначених в актах розслідування;
- 2.1.5. наявністю і станом наочних засобів пропаганди та інформації з охорони праці на підприємстві.

Відповідно до п. 3 цього Типового положення уповноважені з питань охорони праці мають право:

п. 3

3.1. Уповноважені з питань охорони праці мають право:

- 3.1.1. безперешкодно перевіряти на підприємстві стан безпеки і гігієни праці, дотримання працівниками нормативних актів з охорони праці на об'єктах підприємства чи виробничого підрозділу, колектив якого його обрав;
- 3.1.2. вносити роботодавцю обов'язкові для розгляду пропозиції про усунення виявлених порушень нормативно-правових актів з безпеки та гігієни праці, здійснювати контроль за реалізацією цих пропозицій;
- 3.1.3. звертатися по допомогу до органу державного нагляду в разі, якщо вони вважають заходи роботодавця з охорони праці недостатніми;
- 3.1.4. вимагати від майстра, бригадира чи іншого керівника виробничого підрозділу припинення роботи на робочому місці в разі виникнення загрози життю або здоров'ю працівників;
- 3.1.5. вносити пропозиції щодо притягнення до відповідальності працівників, які порушують вимоги нормативно-правових актів з охорони праці;
- 3.1.6. бути обраними до складу комісії з питань охорони праці підприємства в разі її створення.

Одне із прав зазначено також в Законі України «Про охорону праці»:

Стаття
42

Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці мають право брати участь і вносити відповідні пропозиції під час інспекційних перевірок підприємств чи виробництв фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю.

Відмінність функцій уповноважених найманими працівниками осіб від посадових органів державного нагляду з охорони праці – немає санкцій, тільки перевірка і запис.

Слід зазначити, що на підставі Типового положення, з урахуванням специфіки виробництва на підприємстві за участю представників роботодавця – власника підприємства або уповноваженого ним органу, трудового колективу опрацьовується «Положення про діяльність уповноважених осіб з питань охорони праці», яке затверджується загальними зборами трудового колективу підприємства [27].

7.4. Комісія з питань охорони праці

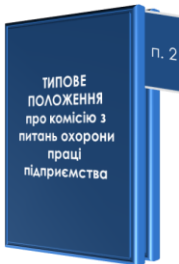
Важливою організаційно-правовою гарантією забезпечення громадського контролю за дотриманням законодавства про охорону праці є право на створення й функціонування комісії з питань охорони праці. Це є постійно діючий консультативно-дорадчий орган.

На підприємстві з метою забезпечення пропорційної участі працівників у вирішенні будь-яких питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища за рішенням трудового колективу може створюватися комісія з питань охорони праці.

Комісія складається з представників роботодавця та професійної спілки, а також уповноваженої найманими працівниками особи, спеціалістів з безпеки, гігієни праці та інших служб підприємства відповідно до типового положення, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони праці.

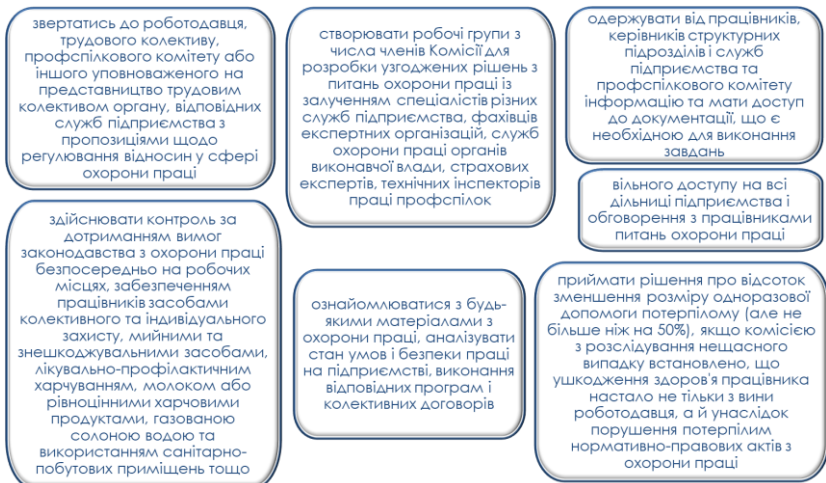
Основні завдання, права та організацію діяльності комісії з питань охорони праці підприємства визначає «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства».

Основними завданнями Комісії є:

- захист законних прав та інтересів працівників у галузі охорони праці;
- підготовка на основі аналізу стану безпеки та умов праці на виробництві рекомендацій роботодавцю та працівникам щодо профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань, практичної реалізації принципів державної політики в галузі охорони праці на підприємстві;
- узгодження через двосторонні консультації позицій сторін у вирішенні практичних питань у галузі охорони праці для забезпечення поєднання інтересів роботодавця та трудового колективу, кожного працівника, запобігання конфліктним ситуаціям на підприємстві;
- вироблення пропозицій щодо включення до колективного договору найбільш важливих питань з охорони праці;
- захист прав та інтересів потерпілих працівників під час розгляду питань щодо призначення їм страхових виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань; надання додаткових пільг і компенсацій.

Комісія з питань охорони праці підприємства має право:

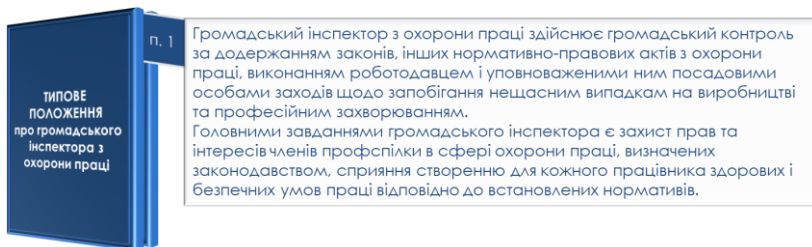

Організація роботи комісії з питань охорони праці визначена п. 3 Типового положення. Всі її рішення оформлюється протоколами і вона має рекомендаційний характер.

7.5. Громадські інспектори з охорони праці

Контроль за станом охорони праці – це один із найважливіших складників системи управління охороною праці підприємства. Його мета – виявити відхилення від норм в умовах праці; перевірити, як працівники виконують свої обов'язки з охорони праці; запобігти технологічним порушенням, нещасним випадкам, аваріям, пожежам, професійним захворюванням та іншим надзвичайним подіям на виробництві. Контроль мають здійснювати керівники та відповідальні особи всіх рівнів управління виробництвом. У створенні безпечних умов праці на підприємстві значну роль відіграє і громадський контроль, який можуть проводити так звані громадські інспектори з охорони праці [28].

Правові основи діяльності громадських інспекторів з охорони праці визначені «Типовим положенням про громадського інспектора з охорони праці».

Основні напрями, зміст роботи та права громадського інспектора зазначені у пп. 2, 3 цього Положення.

Сьогодні Держпраці, як зауважують фахівці [20] через об'єктивні причини не в змозі охопити своїм наглядом значну кількість підприємств. Крім цього, її повноваження нині суттєво обмежені. Часто служби охорони праці підприємств також не мають змоги ефективно здійснювати контроль за дотриманням вимог безпеки праці в межах свого підприємства. Але на тих підприємствах, де обрано активних громадських інспекторів з охорони праці, набагато ліпше вирішують питання з безпеки праці та збереження здоров'я працівників.

Згідно з законодавчими актами громадський інспектор наділений великими повноваженнями, зокрема:

- ✓ перевіряє стан умов і безпеки праці на робочих місцях, дотримання працівниками правил, норм, інструкцій, інших нормативно-правових актів з охорони праці та вносить роботодавцю (його представникам) пропозиції щодо усунення виявлених порушень і недоліків з цих питань
- ✓ інформує керівника ділянки, цеху, підприємства, служби охорони праці, голову виборного профспілкового органу підприємства (структурного підрозділу) про кожний нещасний випадок, що стався з працівниками на виробництві, домагається вжиття заходів щодо надання допомоги потерпілим
- ✓ бере участь у розслідуванні нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, домагається об'єктивного визначення їх обставин, причин і профілактичних заходів, а також сприяє одержанню потерпілими усіх страхових виплат та видів соціальної допомоги, передбачених законодавством і колективним договором
- ✓ контролює: відповідність чинним нормативно-правовим актам з охорони праці технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування, інструментів, інших засобів праці, застосування працівниками безпечних прийомів і методів виконання робіт; наявність і повноту інструкцій з охорони праці, своєчасність і якість проведення інструктажів з безпеки праці на робочих місцях, забезпечення працівників спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту, санітарно-побутовими приміщеннями і пристроями, лікувально-профілактичним харчуванням тощо; виконання роботодавцем заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань, поліпшення умов та підвищення рівня безпеки праці

Однак ефективність роботи громадських інспекторів насамперед залежатиме від бажання роботодавця та служби охорони праці співпрацювати із цими інспекторами.

Питання для самоконтролю

Основні поняття та терміни теми

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Дії підрозділів ДСНС в умовах воєнного стану : навч. посіб. / за заг. ред. М. С. Ковалю. Львів, 2023. 306 с.
2. ДСТУ ISO 19011:2019 (ISO 19011:2018, IDT). Настанови щодо проведення аудитів систем управління. [Чинний 2021-01-01]. URL: <https://surl.li/vbceog> (дата звернення: 12.11.2024).
3. ДСТУ ISO 45001:2019 (ISO 45001:2018, IDT). Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування. [Чинний 2021-01-01]. URL: <https://surl.li/xvgjps> (дата звернення: 12.11.2024).
4. ДСТУ OHSAS 18002:2015. Системи управління гігієною та безпекою праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001:2007 (OHSAS 18002:2008, IDT). [Чинний 2016-04-01]. URL: <https://surl.li/zidwtl> (дата звернення: 12.11.2024).
5. Положення про організацію проведення аудиту охорони праці на підприємстві. URL: <http://surl.li/ugdxj> (дата звернення: 12.11.2024).
6. Про систему громадського здоров'я : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 26.
7. Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці : навч. посіб. / за ред. К. Н. Ткачука. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/14496> (дата звернення: 15.10.2024).
8. Третьяков О. В. Нестеренко С. В. Курс лекцій з дисципліни «Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці». URL: <http://surl.li/umuzs> (дата звернення: 15.10.2024).

Інформаційні ресурси Інтернету

9. Антонюк Н. С. Як провести внутрішній аудит на підприємстві? Онлайн-консультант інженера з охорони

праці. URL: <http://surl.li/ujgvp> (дата звернення: 12.11.2024).

10. Аудит охорони праці – від А до Я. URL: <http://www.etc.biz.ua/node/61> (дата звернення: 12.11.2024).

11. Аудит охорони праці. URL: <http://surl.li/unpxqy> (дата звернення: 12.11.2024).

12. Аудит чи перевірка? Відмінності та рятівна властивість першого. URL: <http://surl.li/unxsg> (дата звернення: 12.11.2024).

13. Держпродспоживслужба. Держсанепіднагляд. URL: <http://surl.li/unyed> (дата звернення: 15.10.2024).

14. Доповідь про стан ядерної та радіаційної безпеки в Україні у 2022 році. URL: <http://surl.li/unyeo> (дата звернення: 15.10.2024).

15. Інспектори Держпраці відновлюють контроль за дотриманням прав працівників. URL: <http://surl.li/unxxq> (дата звернення: 15.10.2024).

16. Інспекції з ядерної безпеки на АЕС. URL: <http://surl.li/unxuyi> (дата звернення: 15.10.2024).

17. Інспекції з ядерної та радіаційної безпеки. URL: <http://surl.li/unxut> (дата звернення: 29.10.2024).

18. Інспекція з ядерної та радіаційної безпеки в зоні відчуження (на правах самостійного управління). URL: <http://surl.li/tyebv> (дата звернення: 29.10.2024).

19. Іншин М. І. Декілька зауважень до проекту Закону України «Про аудит з промислової безпеки і охорони праці». URL: <http://surl.li/umtse> (дата звернення: 10.11.2024).

20. Колесник С. Коли громадський інспектор в авторитеті. URL: <http://surl.li/unxzb> (дата звернення: 12.11.2024).

21. Особливості розслідування нещасних випадків в період дії правового режиму воєнного стану. URL: <http://surl.li/unyai> (дата звернення: 15.10.2024).

22. Пасічнюк В. Б. Історія становлення та розвитку правового регулювання галузі охорони праці. URL: <http://surl.li/unxuu> (дата звернення: 15.10.2024).

23. Петченко І. Аудит з охорони праці. URL: <http://surl.li/unybr> (дата звернення: 12.11.2024).

24. Правові підстави проведення перевірок органами Державної служби України з питань праці. URL: <http://surl.li/unysp> (дата звернення: 15.10.2024).

25. Розслідування нещасних випадків: що змінилося під час війни. URL: <http://surl.li/unybd> (дата звернення: 15.10.2024).

26. Статут ДУ ННДПБОП. URL: <http://surl.li/unatn> (дата звернення: 15.10.2024).

27. Як здійснюється громадський контроль за охороною праці. URL: <http://surl.li/unybj> (дата звернення: 12.11.2024).

28. Як контролювати стан охорони праці на підприємстві: основні кроки у поміч. URL: <http://surl.li/ujikb> (дата звернення: 12.11.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 2
до Методики розроблення уніфікованих
форм актів, що складаються за
результатами проведення планових
(позапланових) заходів державного
нагляду (контролю)

(найменування органу державного нагляду (контролю), його місцезнаходження,

номер телефону та адреса електронної пошти)

АКТ

від _____
(дата складення акта)

№ □□□□□□□□

складений за результатами проведення планового (позапланового)
заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання
суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері

(сфера державного нагляду (контролю))

(найменування юридичної особи (відокремленого підрозділу) або прізвище,

ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця)

код згідно з ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки
платника податків □□□□□□□□, або серія та номер паспорта*

(місцезнаходження суб'єкта господарювання, номер телефону,

телефаксу та адреса електронної пошти)

вид суб'єкта господарювання за класифікацією суб'єктів господарювання (суб'єкт мікро-,
малого, середнього або великого підприємництва), ступінь ризику:

види об'єктів та/або види господарської діяльності (із зазначенням коду згідно з КВЕД),
щодо яких проводиться захід:

Загальна інформація про проведення заходу державного нагляду (контролю):

Розпорядчий документ, на виконання якого проводиться захід державного нагляду (контролю), від □□.□□.□□□□ № □□□□ Посвідчення (направлення) від □□.□□.□□□□ № □□□□	Тип заходу державного нагляду (контролю): ☐ плановий ☐ позаплановий	Форма заходу державного нагляду (контролю): ☐ перевірка ☐ ревізія ☐ обстеження ☐ огляд ☐ інша форма, визначена законом (назва форми заходу)
--	---	--

*Для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідному органу доходів і зборів та мають відмітку в паспорті.

Строк проведення заходу державного нагляду (контролю):

Початок					Завершення				
□□	□□	□□□□	□□	□□	□□	□□	□□□□	□□	□□
число	місяць	рік	години	хвилини	число	місяць	рік	години	хвилини

Дані про останній проведений захід державного нагляду (контролю):

Плановий	Позаплановий
☐ не було	☐ не було
☐ був з □□.□□.□□□□ по □□.□□.□□□□ Акт перевірки № □□□□□□□□□□ Припис щодо усунення порушень: ☐ не видавався; ☐ видавався; його вимоги: ☐ виконано; ☐ не виконано	☐ був з □□.□□.□□□□ по □□.□□.□□□□ Акт перевірки № □□□□□□□□□□ Припис щодо усунення порушень: ☐ не видавався; ☐ видавався; його вимоги: ☐ виконано; ☐ не виконано

Особи, що беруть участь у проведенні заходу державного нагляду (контролю):

посадові особи органу державного нагляду (контролю):

(найменування посади, прізвище, ім'я та по батькові)

керівник суб'єкта господарювання або уповноважена ним особа:

(найменування посади, прізвище, ім'я та по батькові)

треті особи:

(найменування посади, прізвище, ім'я та по батькові)

Процес проведення заходу (його окремої дії) фіксувався:

☐ суб'єктом господарювання	☐ засобами аудіотехніки
	☐ засобами відеотехніки
☐ посадовою особою органу державного нагляду (контролю)	☐ засобами аудіотехніки
	☐ засобами відеотехніки

ПЕРЕЛІК
питань щодо проведення заходу державного нагляду (контролю)*

Порядковий номер	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)**	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
	Питання для перевірки дотримання вимог законодавства, які поширюються на всіх суб'єктів господарювання у відповідній сфері						
	Питання для перевірки дотримання вимог законодавства, які застосовуються лише до певної категорії суб'єктів господарювання (залежно від виду господарської діяльності, об'єктів, що експлуатуються, обсягу певних операцій, інших показників)***						

* Перелік питань щодо проведення заходу державного нагляду (контролю), який містить відомості з обмеженням доступом, складається окремим додатком до уніфікованої форми акта та не підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті.

** Залповнюється керівником суб'єкта господарювання або уповноваженою ним особою у добровільному порядку шляхом присвоєння кожному з питань від 1 до 4 балів, де 4 позначає питання щодо вимоги законодавства, дотримання якої має найбільше адміністративне, фінансове або будь-яке інше навантаження на суб'єкта господарювання, а 1 - питання щодо вимоги законодавства, дотримання якої не передбачає такого навантаження на суб'єкта господарювання.

*** Перелік питань для перевірки вимог законодавства, які застосовуються лише до певної категорії суб'єктів господарювання, що включає 30 питань і більше, може складатися окремим додатком до уніфікованої форми акта перевірки.

ПЕРЕЛІК*
нормативно-правових актів,
відповідно до яких складено перелік питань щодо
проведення заходу державного нагляду (контролю)

Порядковий номер	Нормативно-правовий акт		Дата і номер державної реєстрації нормативно-правового акта у Мін'юсті
	найменування	дата і номер	

* Перелік нормативно-правових актів, який містить більше 10 позицій або має гриф обмеження доступу, може складатися окремим додатком до уніфікованої форми акта перевірки.

ОПИС
виявлених порушень вимог законодавства

За результатами проведення заходу державного нагляду (контролю) встановлено:

- ☐ відсутність порушень вимог законодавства;
- ☐ наявність порушень вимог законодавства.

Порядковий номер	Вимоги законодавства, які було порушено, із зазначенням відповідних статей (частин, пунктів, абзаців тощо)	Опис фактичних обставин та відповідних доказів (письмових, речових, електронних або інших), що підтверджують наявність порушення вимог законодавства	Опис негативних наслідків, що настали в результаті порушення вимог законодавства (за наявності)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності (зазначається згідно з формою визначення ризиків настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності)
------------------	--	--	---	---

Інформація про потерпілих (за наявності):

Положення законодавства, якими встановлено відповідальність за порушення вимог законодавства (за наявності):

ПЕРЕЛІК
питань для суб'єктів господарювання щодо здійснення
контролю за діями (бездіяльністю) посадових осіб
органу державного нагляду (контролю)*

Питання щодо здійснення контролю	Відповіді на питання			Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності"
	так	ні	дотримання вимог законодавства не є обов'язковим для посадових осіб	

1. Про проведення планового заходу державного нагляду (контролю) суб'єкт господарювання письмово повідомлений не пізніше ніж за 10 днів до дня здійснення такого заходу

частина четверта
статті 5

Питання щодо здійснення контролю	Відповіді на питання			Закон України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”
	так	ні	дотримання вимог законодавства не є обов’язковим для посадових осіб	
2. Посвідчення (направлення) на проведення заходу державного нагляду (контролю) та службове посвідчення, що засвідчує посадову особу органу державного нагляду (контролю), пред’явлено				частина п’ята статті 7, абзац четвертий статті 10
3. Копію посвідчення (направлення) на проведення заходу державного нагляду (контролю) надано				частина п’ята статті 7, абзац четвертий та сьомий статті 10
4. Перед початком проведення заходу державного нагляду (контролю) посадовими особами органу державного нагляду (контролю) внесено запис про проведення такого заходу до відповідного журналу суб’єкта господарювання (у разі його наявності)				частина дванадцята статті 4
5. Під час проведення позапланового заходу державного нагляду (контролю) розглядалися лише ті питання, які стали підставою для його проведення і зазначені у направленні (посвідченні) на проведення такого заходу				частина перша статті 6
Пояснення, зауваження або заперечення щодо проведеного заходу державного нагляду (контролю) та складеного акта перевірки*				
Порядковий номер	Пояснення, зауваження або заперечення			

Оцінка суб’єкта господарювання щодо професійного рівня посадових осіб органу державного нагляду (контролю), які проводили захід*
(від 1 до 10, де 10 - найвища схвальна оцінка)

Прізвище, ініціали посадової особи органу державного нагляду (контролю)	Професійна компетентність	Доброчесність
---	---------------------------	---------------

* Частина акта заповнюється за бажанням суб’єкта господарювання (керівником суб’єкта господарювання або уповноваженою ним особою).

Посадові особи органу державного нагляду (контролю):

_____	_____	_____
(найменування посади)	(підпис)	(ініціали та прізвище)

Керівник суб'єкта господарювання або уповноважена ним особа:

_____	_____	_____
(найменування посади)	(підпис)	(ініціали та прізвище)

Треті особи, які брали участь у проведенні заходу державного нагляду (контролю):

_____	_____	_____
(найменування посади)	(підпис)	(ініціали та прізвище)

Примірник цього акта на ☐☐ сторінках отримано ☐☐.☐☐.☐☐☐☐:

_____	_____	_____
(найменування посади)	(підпис)	(ініціали та прізвище)

Відмітка про відмову від підписання керівником суб'єкта господарювання або уповноваженою ним особою, третіми особами цього акта

Додаток Б

(найменування органу державного нагляду (контролю), його місцезнаходження,
номер телефону та адреса електронної пошти)

ПРИПИС про усунення виявлених порушень законодавства про працю № _____

_____ « ____ » _____ 20__ року
(місце складання)

Мною, інспектором праці _____,
(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

службове посвідчення № _____, відповідно до статті 259 Кодексу законів про працю України; частини першої статті 8 та статті 11 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» проведено захід державного контролю

(найменування об'єкта відвідування

та його місцезнаходження)

за результатами якого складено акт від « ____ » _____ 20__ року № _____.

У зв'язку з цим відповідно до частини першої статті 8 та статті 11 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»

ЗОБОВ'ЯЗУЮ

(посада, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника юридичної особи (відокремленого

підрозділу) або уповноваженої ним особи / фізичної особи, яка використовує найману працю)

☐ усунути такі порушення / ☐ забезпечити додержання норм законодавства про працю
(необхідне відмітити):

№ з/п	Зміст виявленого порушення	Посилання на підпункти, пункти, частини, статті, які порушено, назву нормативно-правового акта	Строки усунення порушень/ забезпечення додержання норм законодавства про працю	Відмітка про виконання (підпис інспектора праці, дата)
1	2	3	4	5
1				
2				
3				
4				
5				

Про виконання цього припису у визначені в ньому строки надати письмове повідомлення із долученням копій первинних документів за підписом уповноваженої особи об'єкта відвідування до

_____ (найменування органу, місцезнаходження, телефон, факс)

Інспектор праці

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

**Керівник суб'єкта господарювання
або уповноважена ним особа / фізична особа,
яка використовує найману працю**

_____ (посада за наявності)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

«__» _____ 20__ року

Припис складено у _____ примірниках.

Один примірник отримав(ла)

_____ (прізвище, ім'я та по
батькові (за наявності)
уповноваженої особи
об'єкта відвідування)

_____ (підпис)

«__» _____ 20__ року

1. Два примірники припису у зв'язку з відмовою керівника юридичної особи (відокремленого підрозділу) або уповноваженої ним особи/фізичної особи, яка використовує найману працю, від підписання або неможливістю особистого вручення направлено об'єкту відвідування рекомендованим листом із повідомленням про вручення: _____.

(реквізити поштового відправлення)

2. У зв'язку з ненадходженням у встановлений строк підписаного примірника припису складено акт про відмову від підпису від «__» _____ 20__ року № _____ у двох примірниках, один з яких направлено об'єкту відвідування рекомендованим листом із повідомленням про вручення:

_____ (реквізити поштового відправлення)

найменування органу державного нагляду (контролю), його місцезнаходження,
номер телефону та адреса електронної пошти)

ПРИПИС
про усунення виявлених порушень законодавства у сферах
охорони праці, промислової безпеки, гігієни праці,
поводження з вибуховими матеріалами промислового
призначення, зайнятості населення, зайнятості та працевлаштування
осіб з інвалідністю, здійснення державного гірничого нагляду
(необхідне підкреслити)

№ _____

_____ « _____ » _____ 20 ____ року
(місце складення)

(кому (найменування суб'єкта господарювання (відокремленого підрозділу) або прізвище,
ім'я та по батькові (за наявності) фізичної особи, яка використовує найману працю)

Мною, (комісією у складі)

(необхідне підкреслити)

(найменування посад(и), прізвища, імена та по батькові (за наявності)
посадовц(и)х)

_____ особи(ів) Держпраці)

за участю

(найменування посад(и), прізвище(а), ім'я (імена) та по батькові (за наявності) осіб,

що залучаються до перевірки)

у присутності

(найменування посад(и), прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) керівника

_____ або уповноваженої ним особи)

у період з _____ год. « _____ » _____ 20 ____ р. по _____ год. « _____ » _____ 20 ____ р.

проведено _____ перевірку дотримання вимог законодавства

(тип перевірки: планова або позапланова)

у сферах охорони праці, промислової безпеки, гігієни праці, поведження з вибуховими
матеріалами промислового призначення, здійснення державного гірничого нагляду, вимог
законодавства про зайнятість населення / зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю
(необхідне підкреслити)

на (в)

(найменування юридичної особи / прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) фізичної особи - підприємця,

виробничого об'єкта суб'єкта господарювання)

що знаходиться за адресою: _____

Акт перевірки від
«__» _____ 20__ року № _____

Попередня планова (позапланова) перевірка

(необхідне підкреслити)

проводилась з «__» по «__» _____ 20__ року.

З _____ виявлених під час попередньої перевірки порушень на початок цієї перевірки усунуто _____.

I. На підставі абзацу четвертого частини першої статті 39 Закону України «Про охорону праці», частини першої статті 8 та статті 11 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», Положення про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 року № 96,

ЗОБОВ'ЯЗУЮ

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи)

усунути такі порушення:

№ з/п	Зміст виявленого порушення*	Посилання на підпункти, пункти, частини, статті, які порушено позначення та назву нормативно-правового акта	Термін усунення порушень**	Відмітка про виконання (підпис посадової особи Держпраці, дата)
1	2	3	4	5

* Перелік усіх порушень, які було виявлено.

** Терміни усунення порушень визначаються посадовою особою Держпраці за погодженням із суб'єктом господарювання, які не повинні перевищувати трьох місяців; якщо порушення потребує заборони (обмеження) виконання робіт (виробництва), термін його усунення не визначається.

II. Інформувати мене письмово про усунення кожного із зазначених у приписі порушень у тижневий строк після закінчення терміну усунення порушення.

Припис видано:

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові
(за наявності) посадової особи, що складала
припис/розпорядження)

«__» _____ 20__ року.

Цей припис складено у _____ примірниках.

Один примірник цього припису на _____ сторінках отримав «__» _____ 20__ року:

_____ (посада керівника суб'єкта
господарювання або
уповноваженої ним особи)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

Припис підписувати відмовився

_____ (найменування посади)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

_____ (дата)

Припис направлено листом від «__» _____ 20__ року № _____.

УКРАЇНА
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ПРАЦІ

(найменування територіального органу Держпраці, його місцезнаходження, номери телефонів, телефаксу та адреса*)

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
про усунення виявлених порушень ліцензійних умов з виробництва
вибухових матеріалів промислового призначення

№ _____

« ____ » _____ 20__ року
(місце складання)

(кому (прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), посада керівника суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи/фізичної особи - підприємця))

(найменування юридичної особи, місцезнаходження, телефон, код основного виду економічної діяльності, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ (реєстраційний номер облікової картки платника податків/серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків відповідно до закону)

*Заповнюється у разі складання акта територіальним органом Держпраці

Комісією у складі _____
(найменування посади(и), прізвища, імена та по батькові (за наявності) посадової(их)

особи(и) Держпраці)

за участю _____
(найменування посади(и), прізвища(а), ім'я (імена) та по батькові (за наявності) осіб,

що залучаються до перевірки)

у присутності _____
(найменування посади(и), прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) керівника

_____ або уповноваженої ним особи)
у період з _____ год. « ____ » _____ 20__ р. по _____ год. « ____ » _____ 20__ р.

проведено _____ перевірку дотримання вимог
(тип перевірки: планова або позапланова)

законодавства у сфері поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення на
(в)

(найменування юридичної особи/прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) фізичної особи - підприємця,

виробничого об'єкта суб'єкта господарювання)
що знаходиться за адресою: _____

Акт перевірки суб'єкта господарювання (виробничого об'єкта) від
« ____ » _____ 20__ року № _____

Попередня планова (позапланова) перевірка у суб'єкта господарювання (його виробничого (необхідне підкреслити)

об'єкта) проводилась з «___» по «___» 20__ року.

З _____ виявлених під час попередньої перевірки порушень на початок цієї перевірки усунуено _____.

I. На підставі статті 39 Закону України «Про охорону праці», статті 7 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», пунктів третього - восьмого статті 19 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», Положення про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 року № 96,

ЗОБОВ'ЯЗУЮ

(посада, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи)

усунути такі порушення:

№ з/п	Зміст виявленого порушення*	Посилання на підпункти, пункти, частини, статті, які порушено позначення та назву нормативно-правового акта	Термін усунення порушень**	Відмітка про виконання (підпис посадової особи Держпраці, дата)
1	2	3	4	5

* Перелік усіх порушень, які було виявлено.

** Терміни усунення порушень визначаються посадовою особою Держпраці за погодженням із суб'єктом господарювання, які не повинні перевищувати трьох місяців; якщо порушення потребує заборони (обмеження) виконання робіт (виробництва), термін його усунення не визначається.

II. Інформувати мене письмово про усунення кожного із зазначених у розпорядженні порушень у тижневий строк після закінчення терміну усунення порушення.

Розпорядження видано:

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) посадової особи, що складала розпорядження)

Це розпорядження складено у _____ примірниках.

Один примірник цього розпорядження на _____ сторінках отримав «___» _____ 20__ року:

_____ (посада керівника суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

Розпорядження підписувати відмовився

_____ (найменування посади)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

_____ (дата)

Розпорядження направлено листом від «___» _____ 20__ року № _____.

Додаток Д

(найменування органу державного нагляду (контролю), його місцезнаходження,

номер телефону, телефаксу та адреса електронної пошти)

ПРИПИС

від _____
(дата складення припису)

№ _____

про усунення порушень вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки

(найменування юридичної особи (відокремленого підрозділу) або прізвище,

ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця)

код згідно з ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків
□□□□□□□□□□, або серія та номер паспорта*

(місцезнаходження суб'єкта господарювання, номер телефону,

телефаксу та адреса електронної пошти)

вид суб'єкта господарювання за класифікацією суб'єктів господарювання (суб'єкт мікро-,
малого, середнього або великого підприємництва), ступінь ризику:

види об'єктів та/або види господарської діяльності (із зазначенням коду згідно з КВЕД),
щодо яких проводиться захід:

* Для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової
картки платника податків, повідомили про це відповідний орган доходів і зборів та мають відмітку в паспорті.

Вручено _____
(найменування посади, прізвище, ім'я та по батькові керівника суб'єкта господарювання чи

уповноваженої ним особи, або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи – підприємця

чи уповноваженої ним особи, щодо якого здійснювалася перевірка)

у період з _____ 20__ року по _____ 20__ року проведено _____
(планову/поzapланову)

перевірку _____
(назва об'єкта перевірки, найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання –

юридичної особи та /або його відокремленого підрозділу або прізвище, ім'я та по батькові

фізичної особи – підприємця; посада, прізвище, ім'я та по батькові посадової особи органу

державного нагляду (контролю), яка здійснила захід)

разом з _____
(найменування посади, прізвище, ім'я та по батькові керівника чи уповноваженої

особи суб'єкта господарювання – юридичної особи, її відокремленого підрозділу, фізичної

особи – підприємця або уповноваженої ним особи, інших осіб, які брали участь у перевірці)

З метою усунення виявлених під час перевірки порушень щодо додержання (виконання) вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, вказаних в акті, складеному за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, від _____ 20__ року № _____, відповідно до статті 69 Кодексу цивільного захисту України, частини восьмої статті 7 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», пункту 48 Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1052, вимагається вжити таких заходів:

№ з/п	Порушення, яке необхідно усунути (також зазначається дата, з якої пропонувалося до виконання)	Найменування нормативно-правового акта або нормативного документа, вимоги якого порушено, із зазначенням статті (частини, пункту, абзацу тощо)	Строк виконання	Відмітка про виконання
-------	---	--	-----------------	------------------------

У разі незгоди із запропонованими заходами чи строками їх виконання припис може бути оскаржено до Державної служби України з надзвичайних ситуацій або до суду.

Припис вручив(ла)

_____ (найменування посади) _____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Припис отримав(ла)

_____ (найменування посади) _____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

_____ 20__ року

Надіслано рекомендованим листом від _____ 20__ року № _____.

Результати перевірки виконання припису:

Дата перевірки	Номери невиконаних пунктів	Особа, яка проводила перевірку		Перевірку проведено в присутності	
		посада, прізвище, ім'я, по батькові	підпис	посада, прізвище, ім'я, по батькові	підпис
1	2	3	4	5	6

Навчальне видання

Туровська Галина Іванівна

**НАГЛЯДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ В
ОХОРОНІ ПРАЦІ**

Електронний навчальний посібник

Друкується в авторській редакції

Технічний редактор

Г. Ф. Сімчук

*Видавець і виготовлювач
Національний університет
водного господарства та природокористування
вул. Соборна, 11, м. Рівне, 33028.*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції РВ № 31 від 26.04.2005 р.*